

ΚΥΤΤΑΡΟ

Ιερισσού

www.kyttaro.eu

πολιτισμικό περιοδικό έντυπο

Τεύχος 03/2010

Η Ιερισσός λίγες ημέρες μετά τον καταστροφικό σεισμό της 26^{ης} Σεπτεμβρίου 1932 (φωτογραφία από το αρχείο του Κυττάρου)

Οι πρώτοι που βοήθησαν τους σεισμόπληκτους Ιερισσιώτες ήταν ναύτες του βασιλικού πολεμικού ναυτικού της Μεγάλης Βρετανίας, που εκείνες τις ημέρες έκανε γυμνάσια στο Αιγαίο Πέλαγος. Ανάμεσά τους υπήρχαν και

στρατιωτικοί φωτογράφοι, οι οποίοι απαθανάτισαν με τον φωτογραφικό τους φακό τις συγκλονιστικές στιγμές που έζησαν οι σεισμοπαθείς.

Αυτές οι φωτογραφίες (ή τα ανάτυπά τους) βρίσκονται στα αρχεία του βρετανικού πολεμικού ναυτικού

και σε διάφορους άλλους οίκους δημοπρασιών.

Η ομάδα του Κυττάρου εντόπισε και αγόρασε δεκατέσσερις απ' αυτές, άγνωστες μέχρι σήμερα φωτογραφίες, από τις οποίες δημοσιεύει έντεκα σ' αυτό το τεύχος στις σελίδες 3, 12 και 13.

Μνήμες από τον σεισμό της 26^{ης} Σεπτεμβρίου του '32 της Μαρίκας Ν. Κουτσούπη-Γκατζώνη

Κείμενο : ΘΕΟΛΟΓΙΑ Ν. ΚΟΥΤΣΟΥΠΗ

...Εκείνη τη χρονιά είχαμε μπει στο καινούριο μας σπίτι. Ήταν διώροφο, όπως και το παλιό. Ήταν ενωμένα κι επικοινωνούσαν με πόρτα. Εγώ ήμουν 10 χρονών.

Εκείνο το βράδι κοιμόμασταν στο δωμάτιό μας όταν έγινε ο σεισμός. Δε θυμάμαι αν ξυπνήσαμε από μόνοι μας ή μας ξύπνησε η μητέρα μας.

Αυτό που θυμάμαι ήταν ότι η σκεπή έφυγε ολόκληρη, γλίστρησε στο πλάι και η μία της πλευρά έφτασε κι ακούμπησε στο χώμα. Το ταβάνι έπεσε και η μία του άκρη ακούμπησε στα ρούχα που ήταν τοποθετημένα πάνω στο μπαούλο σε μια άκρη του δωματίου, στη ρουχοθέση, όπως τη λέγαμε, δημιουργώντας από κάτω ένα μικρό χώρο, όπου μας συγκέντρωσε η μητέρα μου.

Ο αδερφός μου ο Κώστας ήταν 6 χρονών και

με κρατούσε από την άκρη του φουστανιού μου. Η μητέρα μου φώναζε και τον αδερφό μου τον Θόδωρο δύο χρόνια μικρότερο από μένα που δε φαινόταν πουθενά. Πηγαίνοντας προς τα κει πήρα από την κούνια (τρόκνια) που ήταν στερεωμένη στη γωνία του δωματίου και το μικρό μου αδερφό, τον Τάκη, τυλιγμένο στις φασκίες' δεν είχε ακόμα χρονίσει. Πηγαίνοντας προς το άνοιγμα, λέω στη μητέρα μου: «**μητέρα πήρα και τον μπέμπη**». Έτσι τον έλεγα κι ας ήταν βαφτισμένος. Κι εκείνη θορυβημένη απάντησε: «**Αχ κορίτσι μου αυτό το ξέχασα**».

Έκανε με τα χέρια της στα πηχάκια του ταβανιού, που είχαν φανεί πέφτοντας οι σοβάδες, μπαγναντί ήταν το ταβάνι, ένα άνοιγμα και από κει με βοήθησε να βγω στη μια πλευρά της σκεπής. Μετά μου έδωσε και τα αδέρφια μου. Πατώντας κεραμίδα-κεραμίδα έφτασα στην άλλη άκρη της

σκεπής την ακουμπισμένη στο χώμα, πάντα με τα δυο αδέρφια μου, τον ένα πιασμένο δίπλα μου και τον άλλο αγκαλιά. Λίγο πριν αρχίσω ν' απομακρύνομαι, βλέπω τον ένα τοίχο από το σπίτι του Καραβελή να πέφτει ολόκληρος πάνω στο σπίτι μας και την κούνια του μωρού να σκίζεται στη μέση. Η οικογένεια αυτή μέσα στον ύπνο της δεν είχε νιώσει το σεισμό και όπως έπεσε ο τοίχος, έφυγε και το πάτωμα και βρέθηκαν με το κρεβάτι πάνω στα ξύλα που είχαν στο κατώ.

Η μητέρα μου έμεινε εκεί στα χαλάσματα κι έψαχνε, φωνάζοντας τον Θόδωρο.

Τότε ήρθαν και τα ξαδέρφια του πατέρα μου και της είπαν να πάει μαζί τους. Εκείνη αρνήθηκε γιατί όπως τους είπε, έψαχνε τον Θόδωρο και ο πατέρας μου ήταν εγκλωβισμένος ανάμεσα στα δυο σπίτια. Τα δυο ενωμένα σπίτια χώρισαν με το σεισμό κι ανάμεσά τους στο άνοιγμα της

συνέχεια στην σελ. 3 >>

σελ. 5

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΙΕΡΙΣΣΟ

Κείμενο: Στέλλα Ζαμπούνη Κουντούρη

Αναμνήσεις σκόρπιες και ασύνδετες που κάπου κάπου ξεπροβάλλουν απ' ...

σελ. 20

ΤΟ ΚΑΡΑΒΙ ΚΑΙ Ο ΝΑΥΑΡΧΟΣ

Κείμενο: Αλκιβιάδης Κούμαρος

Κάθε χρόνο το καλοκαίρι έρχονταν τον Αύγουστο μήνα στον κόρφο της ...

σελ. 21

ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗ ΑΚΡΗ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ

Κείμενο: Γιώργος Κριθαρίδης

Μυριάδες λέξεις γράφτηκαν ήδη το 1932, όταν οι εμβρόντητοι αναγνώστες ...

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1** Μνήμες από τον σεισμό της 26ης Σεπτεμβρίου του '32 της Μαρίκας Ν. Κουτσούπη-Γκατζώνη
Θεολογία Ν. Κουτσούπη
- 4** Κοπάδια, Βοσκοί και Βοσκότοποι... τι Άραγε να Έγιναν;
Αστέριος Γ. Κεφαλάς
- 5** Αναμνήσεις απο την Ιερισσό
Στέλλα Ζαμπούνη Κουντούρη
- 6** Τα Ιερισσιώτικα τραγούδια και η παράδοσή μας
Γιάννης Π. Μαρίνος
- 7** Είναι τιμή να είσαι λαϊκός
Αρχιμ. Χρυσόστομος Μαϊδώνης, Πρωτοσύγκελλος-Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Ιερισσού
- 8** 1886, οδοιπορικό στην τουρκοκρατούμενη ΒΑ Χαλκιδική
Χρήστος Καραστέργιος
- 10** Η εκπαίδευση στην Ιερισσό στα χρόνια της τουρκοκρατίας
Δημήτριος Θ. Κύρου, Φιλόλογος
- 12** ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ
- 14** Δρώμενων λόγος
Βασίλης Καλαϊτζής
- 14** Κουραχάνια της Ιερισσού
τ' Λάκη τ' Θύμκα
- 15** Εθισμός στο διαδίκτυο. Μια νέα μορφή εξάρτησης.
Ειρήνη Κορδερά, Ψυχολόγος
- 16** Μνήμες προγόνων
Αστέριος Καραμπατάκης, Φιλόλογος • Νικόλαος Μερτζιμέκης, Αρχαιολόγος
- 17** Παράδοση: παρόν και μέλλον
Άννα Λαγόντζου
- 17** Η δικαιοσύνη του 1956
Δημήτρης Ζουμπάς
- 18** «Κερασούδα»
Κώστας Υψηλάντης
- 19** Οικολογικοί παράδεισοι δίπλα μας
Βιβή Λεμπίδα • Θανάσης Γκιόρρος
- 20** Το καράβι και ο ναύαρχος
Αλκιβιάδης Κούμαρος
- 21** Ταξίδι στη άκρη της νύχτας
Γιώργος Κριθαρίδης
- 22** Ο (ελληνικός) κινηματογράφος του αληθινού
Χρήστος Ματζώνας
- 23** Κεφτέδες με ζμί (Οι κεφτέδες της Κωνσταντινιάς του Σταθάκου)
Δημήτριος Χρυσούλης

Η Ιερισσός και τα τραγούδια της

Το ισχυρότερο στοιχείο ταυτότητας της πολιτιστικής μας κληρονομιάς είναι τα τραγούδια μας, τα οποία διατηρούν μεγάλη μουσική και φιλολογική αξία.

Τα τρία CD, στα οποία είναι ηχογραφημένα πενήντα οκτώ τραγούδια της Ιερισσού, μπορεί κανείς να τα προμηθευτεί από τον κύριο Δημήτρη Χρυσούλη, στο τηλέφωνο 6979347180.

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Το περιοδικό μας ενίσχυσαν οικονομικά:

Σύλλογος ποντίων και φίλων, Δήμου Σταγειρών-Ακάνθου, «Ακρίτες του Άθω» Ευγενία Ιωαννίδου, Κυριάκος Κεσκεσιάδης, Βασίλειος Πάππας

Ιδιοκτήτης:

Ομάδα «Κύτταρο» του πολιτιστικού συλλόγου Ιερισσού «Κλειγένης»

Εκδότες:

Γιάννης Βεργίνης
Χρήστος Καραστέργιος

Συντακτική ομάδα:

Γιάννης Βεργίνης
Χρήστος Καραστέργιος
Βιβή Λεμπίδα
Ολυμπία Μαρίνου
Ευαγγελία Ρίζου
Δημήτρης Χρυσούλης

Δημιουργικό - Σελιδοποίηση:

Αλέξης Κόνσουλας

Φιλολογική επιμέλεια ύλης:

Σοφία Μπέλλα

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Διεύθυνση:

Ομάδα «Κύτταρο»
Πολιτιστικός σύλλογος Ιερισσού
«Κλειγένης»
63075 Ιερισσός Χαλκιδικής

Τηλέφωνα:

6973041947 Κώστας Υψηλάντης
6979347180 Δημήτρης Χρυσούλης

Telefax:

23770 21003

e-mail:

magazin@kyttaro.eu

ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ

Τηλέφωνα:

6974064085 Βασίλης Καλαϊτζής
6979347180 Δημήτρης Χρυσούλης

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ

www.kyttaro.eu

Η ομάδα του "Κυτάρου" ευχαριστεί για το φωτογραφικό υλικό, που μας παρέδωσαν οι:

Αϊβαζίδης Σωτήρης, Αποστολίδης, Κασκέτης Χρήστος, Κουκότζιλα Βασιλική, Κουτσούπη Δήμητρα, Μαραγκού Βεργίνα, Παγώνη Ευγενία, Παντελής Ευθύμιος, Πάππας Χρήστος, Στρούνης Βασίλης, Τσαμανδάνης Στέλιος, Χαμαϊδός Νίκος.

Ευχαριστούμε και για το σημαντικό αρχειακό υλικό, που είχαν την καλοσύνη να μας εμπιστευτούν οι:

Κούμαρος Αλκιβιάδης και Παντελής Λάκης.
Ζητούμε συγγνώμη απο τον κ. Κλειδαρά Σταύρο, γιατί στο προηγούμενο τεύχος τον ευχαριστήσαμε σαν Κλειδαρά Γεώργιο.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΔΩΡΕΑΝ

Όσοι πιστεύουν στη ύπαρξη του περιοδικού και θέλουν να συνδράμουν οικονομικά στη προσπάθεια αυτή, μπορούν να επικοινωνήσουν με το 6979347180 και 6973041947.

* Τετράδραχμο (17.14 γρ.) της αρχαίας Ακάνθου, χρονολογείται στα 430-390 π.Χ.

πόρτας κλείστηκε ο πατέρας μου, σφηνωμένος στο ύψος του στήθους.

Της είπαν να μην ανησυχεί για τον Θόδωρο, γιατί με τον σεισμό πέρασε αμέσως από το καινούριο σπίτι στο παλιό, όπου έμενε φιλοξενούμενη μία οικογένεια από την Καβάλα, έμποροι, κι έμεναν εκεί, όταν έρχονταν στο χωριό μας η κυρά Θεανώ· τους κατέβασαν αυτοί όλους μαζί και τον πήραν με την οικογένειά τους, μια και εκείνη την εποχή οι συγγενείς καθόμασταν γειτονιά και ήμασταν αγαπημένοι.

Η μητέρα μου δυσπιστούσε και τους εκλιπαρούσε να μην της λένε ψέματα, όσο είχε πιθανότητα να τον βρει ζωντανό ανάμεσα στα τούβλα και τις πέτρες. Όταν πείστηκε και πάλι δεν έφυγε· έμεινε για τη διάσωση του πατέρα μου. Τα δυο του ξαδέφια, τον ένα τον έλεγαν Αριστοτέλη, πήγαν να φέρουν τσεκούρια για να βγάλουν τον πατέρα μου.

Όσο για μένα φοβισμένη και με σφιγμένη την καρδιά, έχοντας το ένα παιδί πιασμένο στη φούστα και το άλλο στην αγκαλιά πήρα μόνη μου το δρόμο προς τα εκεί που ένιωθα τον κόσμο. Πρέπει να είχε ξαστεριά, γιατί μπορούσα να βλέπω. Φτάνοντας λίγο πιο κάτω, στου Τσιμινού το πηγάδι, είδα έναν άνθρωπο πλακωμένο από τους ώμους και πάνω από τη σκεπή του πηγαδιού. Ήμουν η πρώτη που τον είδα κι από τον τρόπο μου δεν κατάλαβα αν ήταν άντρας ή γυναίκα. Μετά έμαθα πως ήταν η Ζαβαλίνα που είχε ξενοδοχείο κι είχε πάει να πάρει νερό. Πρόσφατα διάβασα ότι ήταν μόλις τριάντα πέντε χρονών.

Τρέμοντας συνέχισα να πηγαίνω εκεί που ήταν οι άλλοι συγκεντρωμένοι.

Σαν τους έφτασα, ακούσαμε από τον τηλεβόα ότι έπρεπε ν' απομακρυνθούμε από το λάκκο και ν' ανεβούμε στα υψώματα. Έτσι περάσαμε το λάκκο και φτάσαμε απέναντι στο λόφο, εδώ κοντά που ήταν στο καινούριο χωριό, το σπίτι του Συκιώτη. Εκεί ήταν κι ένας γείτονάς μας ο μπάμπια Ασβεστάς που σα με είδε, μου είπε λυπημένος: «**σκουτώθηκαν κουρίτσι μ' η μάνα σ' κι ου πατέρας σ'; Ε ρε πως κλείν' τα σπίτια! Έλα να κάσ' ιδώ το κάπις!**» Εγώ όμως παρόλο που ήμουν μικρή θυμήθηκα ότι είχα ακούσει πως η γυναίκα του είχε πεθάνει, πριν λίγο καιρό φυμακτικά κι αρνήθηκα.

Όλο το βράδυ ήμουν καθισμένη εκεί, μόνη μου, με το μωρό αγκαλιά, που λες και καταλάβαινε δεν

Μερική εικόνα της ολοκληρωτικής καταστροφής των σπιτιών της Ιερισσού [φωτογραφία απο το αρχείο του Κυττάρου]

έκλαψε καθόλου και τον Κώστα πιασμένο από δίπλα μου πότε γονατιστό και πότε καθισμένο. Είχα κι ένα κιλίμι που ήταν σκεπασμένο το μωρό στην κούνια και το τράβηξα, ως φαίνεται, μαζί και με μια άκρη προσπαθούσα λίγο-λίγο να σκεπάσω και το άλλο παιδί.

Η γη έτρεμε συνέχεια. Σάμπως σταματούσε και καθόλου; Πότε σιγανότερα και πότε δυνατώτερα. Τρέμαμε κι εμείς μαζί κι από το φόβο και το κρύο. Χωρίς παπούτσια, ξυπόλητοι και χωρίς κάποιο πανωφόρι.

Σ' έναν τέτοιο μετασεισμό είδα να πέφτει και το καινούριο σχολείο, που μέχρι τότε στεκόταν όρθιο. Ακούστηκε τρομερός θόρυβος και σωριάστηκε μπροστά στα μάτια μας, σηκώνοντας σύννεφα σκόνης.

Ψηλά στο χωριό, κοντά στην εκκλησία καιγόταν ένα σπίτι που είχε πιάσει φωτιά, μάλλον από τη λάμπα.

Ακούγονταν φωνές και κλάματα από ανθρώπους που έκλαιγαν ή έψαχναν τους δικούς τους. Πότε-πότε ακουγόταν κι ο τηλεβόας. Η φωνή του δάσκαλου του Νικολάκη Πέτρου σ' ανατρίχιαζε, καθώς ακουγόταν να θρηνεί για το γιό του, τον Κωνσταντίνο. Είχε κι άλλες τρεις κόρες.

Έτσι πέρασα τη νύχτα μόνη μου, μέσα σε μια γενική σύγχυση και φόβο.

Δε θυμάμαι ποιά στιγμή και πώς βρεθήκαμε με τη μητέρα μου, αφού είχε φύγει ο πατέρας μου μαζί με τους άλλους τραυματίες, με το καράβι για την Καβάλα, γιατί, όταν τον έβγαλαν, δεν μπορούσε να κουνήσει τα χέρια του. Αυτό του άφησε μια δυσμορφία στη μετέπειτα ζωή του.

Αγγλικά καράβια που έκαναν άσκηση στο Αιγαίο και κατάλαβαν το σεισμό έσπευσαν σε βοήθεια.

Το πρωί είχαν ετοιμάσει έναν περιφραγμένο χώρο με πανί ως δύο μέτρα, νομίζω, ψηλό κι από εκεί μας μοίραζαν νερό -τα πηγάδια είχαν θολώσει και γεμίσει πέτρες- γάλα, ψωμί, γαλέτες.

Την ίδια μέρα ήρθε και η μάνα του στρατού. Έτσι άκουσα που την έλεγαν· ήταν μια αντρογυναίκα· και στρατός.

Έστησαν πάγκους από ξύλα για τραπέζια και καθίσματα εκεί που είναι τώρα του Νικίτα και μας μοίραζαν συσσίτιο. Μαζευόμασταν εκεί και τρώγαμε. Μας μοίρασαν και σκηνές, ανάλογα με τα άτομα. Ήταν μεγάλες και ψηλές και γύρω-γύρω εσωτερικά κάναμε κρεβάτια με ξύλα, για να μην κοιμόμαστε στο χώμα.

Ο κόσμος πήγαινε στα σπίτια του και προσπαθούσε να περισώσει ό,τι μπορούσε, για να πορευτεί. Και τι να βγάλει μέσα από τα συντρίμμια; Σε μας και στα δυο σπίτια, στο κάτω πάτωμα υπήρχαν εμπορεύσιμα, αλεύρι και κρασί που ωριμάζε στις παραβούτες και τα βαρέλια. Ο τρύγος μόλις είχε τελειώσει. Όμως τα σακιά το αλεύρι είχαν καταπλάκωθεί και σκιστεί κι οι παραβούτες είχαν γεμίσει πέτρες, ασβέστη, τούβλα και χώμα.

Ο κόσμος παρόλο τον φόβο και τον πόνο άρχισε αμέσως να προσπαθεί ν' ανασυνταχθεί, γιατί ο χειμώνας ήταν κοντά.

Εγώ μετά από καμιά δεκαπενταριά μέρες έφυγα μαζί με τους φιλοξενούμενους μας για την Καβάλα, γιατί τα σχολεία είχαν ανοίξει και πήγα να συνεχίσω εκεί το σχολείο.

Ζήσαμε τραγικές στιγμές. Η μάνα μου τις επόμενες μέρες, μόλις άκουγε δυνατό θόρυβο, νομίζοντας ότι γινόταν σεισμός, πάθαινε πανικό και ζαλιζόταν. Κι από τότε μας έλεγε: «**πριν πάτε για ύπνο να διπλώνετε δίπλα στο κρεβάτι σας τα ρούχα σας!**» Κι ο πατέρας μου, όταν χτιζόταν τα σπίτια στο καινούριο χωριό, αποφάσισε τα εσωτερικά χωρίσματα να τα κάνει ξυλόπηχτα. ■

Άνθρωποι και υλικά' απομεινάρια του ολέθριου σεισμού [φωτογραφία απο το αρχείο του Κυττάρου]

ΚΟΠΑΔΙΑ, ΒΟΣΚΟΙ ΚΑΙ ΒΟΣΚΟΤΟΠΟΙ... ΤΙ ΑΡΑΓΕ ΝΑ ΕΓΙΝΑΝ;

Κείμενο : ΑΣΤΕΡΙΟΣ Γ. ΚΕΦΑΛΑΣ

Το καλοκαίρι διάβασα σε μια εφημερίδα ότι ο σύλλογος παντοπωλείων παραπονοιάταν ότι τα παραδοσιακά παντοπωλεία έχουν εξαφανιστεί και τη θέση τους έχουν πάρει οι μεγάλες αλυσίδες σουπερμάρκετς. Δεν έδωσα και πολύ σημασία, γιατί είχα άλλα στο νου μου. Μήνες αργότερα στην Αμερική, μια Κυριακή που πήγαινα στην εκκλησία, άκουγα ένα πρόγραμμα στο ραδιόφωνο για το βοσκό. Φυσικά το πρόγραμμα μιλούσε για το βοσκό από τη θρησκευτική σκοπιά. Σκέφτηκα πόσοι σήμερα ξέρουν τι είναι ο βοσκός ή πόσοι έχουν δει ένα βοσκό. Άθελα ήλθαν στο μυαλό μου τα παιδικά μου χρόνια, τότε που οι βοσκοί ήταν άνθρωποι σπουδαίοι. Οι φυσιογνομίες των δικών μας βοσκών: του Νικολάκ, του Δήμου, του Μιχάλ, του Μαλάμ, του Ανιστάς, ήλθαν πρώτα στο μυαλό μου. Μετά τα ονόματα των γειτόνων, κάτω στου Σουίλου, των αδελφών Αχιλλέα (ή Γκαργκάνου), Στέργιου, και Γιάνς Παπάρα και τα ξαδέλφια μας, η Μηρώπ κι η Δημητρός.

Στη Σταυρακιού γύρω από τη γούρνα και κάτω από το Καραγάτς μαζεύονταν κάθε μεσημέρι 10 με 15 τσουμπαναρέοι. Άλλοι έβοσκαν πρόβατα (προβατάρδισ), άλλοι γελάδια (Γελαδάρδισ) κι άλλοι γίδια (γιδάρδισ). Τα πρόβατα έρχονται στη γούρνα πρώτα. Μετά τα γίδια και τελευταία τα γελάδια. Τα πρόβατα και τα γίδια πίνουν λίγο νερό και επειδή είναι κοντά θα πρέπει να είναι η γούρνα γεμάτη. Το καταμεσήμερο, η Σταυρακιού ήταν κομπλέ. Οι τσουμπαναρέοι έστρωναν τς τρουβάδισ καταϊ κι

έτρωγαν το μεσημεριανό τους. Σε λίγο θ' άρχιζαν οι αγώνες. Ο κάθε γελαδάρς έβαζε το καλύτερό του ταυρί να μαλώσει με το ταυρί του άλλου. Το ίδιο έκαναν και τα τραϊά και τα κριάρια. Εμείς είχαμε ένα γερό βόδ του Καλόγρ. Κέρδιζε σχεδόν κάθε μέρα. Μια μέρα λέει ου Μιχάλς: «**ένα ξένου ταυρί του νίκει κι απου τότε δεν ξαναμάλουμε ου Καλόγρς.**» Ο νέος βασιλιάς τς Σταυρακιούς ήταν ένα «**βोध απ Τζούρβα, ή απ τα Πλακιά, ή απ ντ Γιούφτσα, απ κει σ' πέρα**» είπε ο Μιχάλς.

Οι βοσκοί ήταν άνθρωποι με αξία. Στην Ιερισσό όλοι ήξεραν «**τσ Βιργίνας τς γιοί.**» Ξακουστοί γιδάρηδες με μεγάλα κοπάδια, τς Τζιρλιάρδους, ντου Στέργιου ντου Ζάπρη μι τ κόκιν φουράδα κι ντου Πουρπούρ. Ήταν μεγάλη υπόθεση να είσαι βοσκός. Όλη τους η ζωή ήταν τα ζώα. Από νύχτα σε νύχτα οδηγούσαν τα κοπάδια τους στους βοσκότοπους και στα νερά. Το βράδυ, αν έλειπε κανένα ζώο «**έτρωγαν ντου τόπου να του βρουν.**» Εμείς είχαμε το πρόβλημα με τη φοράδα. Ποτέ δε χόρταινε. Ποτέ δε γύριζε στ' αλών. Όταν πήγαινα στην Ιερισσό για τις διακοπές, ήξερα πολύ καλά τι με περίμενε: «**Άντι πιδούδιμ σίρει να βρεις τα φουράδια... φουβάτει η Ανιστάς... σια κει στου Πλατάν πάλι θα είναι...**» θα με πληροφορούσε η μητέρα μου. Το Πλατάν είναι στην άλλη άκρη της χερσονήσου. Μια ώρα με ευνοϊκές συνθήκες. «**Αμάν ρε μάνα δε βλέπεις τι γίνεται έξω... θεομηνία, βροχή, χιονόνερο, αστραπές, λάσπες, πού θα πάω με αυτόν τον καιρό;**» «**Η λύκος ντ αναμπουμπούλα χέριται!**» απαντούσε η μάνα μου. Ήξερα τη ρουτίνα. Ξεκινούσα απ τζ Βράκας ντ ελιά, απ ντ βαλτούδα τ Κιφαλά. Μετά πήγαινα σ Τσιγούρις στου τσιαίρ τα Παγών, από

κει στου Ξινόφ και αν δεν είχα επιτυχία κατέληγα στου Πλατάν. Τα φουράδια πήγαινα όπου υπήρχε πράσινο.

Σήμερα όλοι αυτοί οι βοσκότοποι είναι ξεροί. Αναρωτιέμαι: «**λες να ξεράθηκαν από την μοναξιά;**» Ποιος ξέρει;

Μια μέρα εκεί που περπατούσα στη Θεσσαλονίκη ξαναβρήκα τους βοσκότοπους και τα κοπάδια στην Πλατεία Ναβαρίνου, στην Παραλία, στο Καπάνι και στα Λαδάδικα. Χιλιάδες κοπάδια εκεί. Μερικά στάλλαν (Μάλμπορο και Φραπέ στο χέρι), μερικά βουσκούσαν (πιάτα με μεζέδες) και μερικά έπιναν ποδαράτα ουσκάκια. Δεν μπορούσα να βρω τους βοσκούς όμως. Ξαφνικά άκουσα ένα γκδούν, μια χλαπατούρα. Ήταν ένα κινητό "Ερικσον" παλιό μοντέλο. Αμέσως μ' ήρθαν τα γίδια. Οι νέοι βοσκοί έχουν κρεμάσει ηλεκτρονικά κουδούνια για να μπορούν να βρίσκουν τα ζα τους. Μερικά γκδούνια είχαν γλυκούς ήχους, αυτά ήταν τα προβατνά τα γκδούνια, άλλα είχαν δυνατούς και αραιούς ήχους, όπως η καμπάνα του θανάτου, αυτά ήταν τα βουδνά. Σκέφτηκα, μωρ τι πρόοδο έχει κάνει ο άνθρωπος! Αντί να ψάχνει μεσ' τη βροχή και στις παγωνιές (πούντες; κι αυτές χάθηκαν) για τα βρει τα ζώα του, τα βρίσκει η Πάναφον ή η Κοσμοτέ.

Και μετά, μου λες, δεν πάμε καλά! Δεν ξέρω, αλλά εγώ νομίζω ότι οι σημερινοί βοσκοί βρίσκουν τα ζώα τους πολύ πιο εύκολα από τους παλιούς. Εγώ πάντως για καλό και για κακό αγόρασα του κινητό! Που ξιθαράς καμμένι! Άμα χαθείς, κανένας δε σι ψάχν... Χωρίς κινητό... πού πας ξυπόλους στα γκαργκάνια! ■

Αναμνήσεις απο την Ιερισσό

Αναμνήσεις σκόρπιες και ασύνδετες που κάπου κάπου ξεπροβάλλουν απ' την καταχνιά του χρόνου σαν εφιαλτικό όνειρο.

Είναι στιγμές που φέρνεις στο μυαλό σου το παρελθόν, τόσο ζωντανά που ίσως δεν θα ξεχάσεις ποτέ, αλλά θα το ήθελες να το ξαναζήσεις. Είναι στιγμές που αυτό το ζεις μέσα στη μοναξιά σου, μέσα στα γηρατειά σου, μέσα στις θλίψεις που σου φέρνουν τα πολλά χρόνια που κουβαλάς.

Ήμουν 24ων χρονών όταν ήρθε καιρός, να πάω το 1949 δασκάλα σ' ένα όμορφο χωριό που λέγεται Ιερισσός. Όταν ήρθα ήμουν ξένη μεταξύ των ξένων, γρήγορα όμως ζυμώθηκα μ' αυτούς τους ανθρώπους. Μ' αγκάλιασαν, τους αγκάλιασα και πέρασα κοντά τους 5 χρόνια.

Χρόνια γεμάτα δράση, χρόνια όμορφα, χρόνια χωρίς έννοιες. Στο μυαλό μου όλα αυτά τα χρόνια έρχονταν ιδέες για να φτιάξουμε κάτι καλό, κάτι που να μείνει στον τόπο αυτό. Πρώτα άρχισα από το σχολείο. Μου άρεσε τα παιδιά να έχουν μία τάξη μέσα στην αίθουσα και μια πρόοδο στα γράμματα. Νομίζω ότι αυτό το πέτυχα.

Τα παιδιά στο σχολείο αρκετά καλά. Οι συνάδελφοι εξαιρετικοί. Με τη φιλοξενία τους και με τη συμπεριφορά τους ήρθαν και με ζέσταναν και άρχισα ν' ασκώ τα καθήκοντα ως δασκάλα στο σχολείο αυτό. Το σχολείο ήταν ανθυγιεινό. Ήταν ξύλινο και γι' αυτό πολύ κρύο το χειμώνα και πολύ ζεστό το καλοκαίρι.

Με δουλειά και υπομονή πέρασαν όλα αυτά τα χρόνια. Ύστερα από λίγα χρόνια μας είπαν ότι το σχολείο το καινούριο ήταν έτοιμο με μια ωραία διαρρύθμιση αιθουσών και μεγάλο προαύλιο για να παίζουν τα παιδιά στο διάλειμμα.

Σταθμός της ζωής μου η Ιερισσός.

Κατόπιν διαταγής του Μητροπολίτη Αρναίας και Ιερισσού ανέλαβα να κάνω το εκκλησάκι του Αγίου Παύλου.

Ήμασταν περί τα 80 κορίτσια στη χριστιανική κίνηση που είχαμε όρεξη για δουλειά, για δημιουργία, για τρεξίματα και για έργα. Θυμάμαι που κουβαλούσαμε τα δοκάρια από το καΐκι, που τα έστελνε το Άγιον Όρος για να τελειώσουμε το

Δασκαλοι, μαθητές κι άλλοι μπροστά στο ξύλινο δημοτικό σχολείο [φωτογραφία της Α. Τσιριγώτη]

εκκλησάκι του Αγίου Παύλου. Κουβαλούσαμε πέτρες μεγάλες, σακιά τσιμέντο, σακιά με ασβέστη, με άμμο και στο δρόμο τραγουδούσαμε χωρίς να πει καμιά «κουρασθήκαμε». Το όμορφο αυτό εκκλησάκι για να γίνει χρειαζόταν αρκετά λεφτά. Αρχίσαμε να σκεφτόμαστε τι πρέπει να γίνει. Ρίξαμε κάτω τις ιδέες και αρχίσαμε θεατρικές παραστάσεις, εκθέσεις εργοχειρών, εράνους και προσωπική εργασία.

Το εκκλησάκι τελείωσε. Είναι ένα εκκλησάκι μικρό, καθαρό, μέσα σε πολλά δέντρα που όταν μπαίνεις μέσα σου προκαλεί το δέος, σου δίνει τη δροσιά του και σου διδάσκει την ταπεινώση, έτσι απλό που είναι.

Η Ιερισσός είναι για μένα πραγματικά ευλογημένη, γιατί εκεί πέρασα τα πιο όμορφα χρόνια της ζωής μου. Εκεί πέρασα τα νεανικά μου χρόνια. Ιερισσός με τα όμορφα παιδιά σου, τα γεμάτα

κέφι, με τις ωραίες τους φωνές και με τη φιλόξενη και καλή καρδιά τους!

Πόσα πράγματα μπορώ να πω για το μέρος αυτό! Έχει ωραία θάλασσα, ωραία σπίτια, μια φύση ήσυχη και ξενοδοχεία με πανέμορφους λουλουδιασμένους κήπους. Κεντράκια με φρέσκο ψάρι, με ωραίους μεζέδες, με ωραίο κρασάκι και με πρόθυμο προσωπικό.

Η Ιερισσός είναι για μένα η δεύτερη πατρίδα. Θυμάμαι την κυρία Αθηνά Τσιριγώτη και την κυρία Ευαγγελία Τσακούλη, οι οποίες τρέχανε σαν κοριτσάκια για να με βοηθήσουν παντού. Ας είναι αιώνια η μνήμη τους! Ευχής έργο θα είναι και οι συνάδελφοι που υπηρετούν σήμερα στο σχολείο αυτό να περνούν καλά, όπως περνούσαμε εμείς.

Ωραία μου Ιερισσός δεν θα σε ξεχάσω ποτέ, γιατί όπου κάθομαι, φέρνω στο νου μου αυτές τις όμορφες στιγμές που πέρασα κοντά σου! ■

Τα Ιερισσιώτικα τραγούδια και η παράδοσή μας

Κείμενο : ΓΙΑΝΝΗΣ Π. ΜΑΡΙΝΟΣ

Παίρνοντας αφορμή, από το άρθρο του φίλου μου και συμπατριώτη Γιώργου Τσιριγιώτη, που δημοσιεύθηκε στο δεύτερο Κύτταρο με θέμα, «**Ου ήλιους ιπιδούσι όρη κι βουνά κι ου Γιάννης ιπηδούσι χαμουλάγκαδα**», επιθυμία μου είναι να εκθέσω κάποιες σκέψεις μου και ανησυχίες, που έχουν σχέση με την Ιερισσιώτικη παράδοση και τα τραγούδια μας.

Ο αείμνηστος Γιάννης Αποστολίδης όσο ζούσε μου είχε πει ότι, το τραγούδι, «**ου ήλιους κι Γιαννάκης**», με το οποίο αρχίζουν οι χοροί στο «**Μαύρο Αλώνι**», είναι παρηλαγμένο ακριτικό τραγούδι του Ασπραπόγιαννου.

Με την ευκαιρία, θα γράψω με λίγα λόγια για τον Ιουλιανό τον παραβάτη, με τον οποίο είχα ασχοληθεί με άρθρο μου σχετικό, που δημοσιεύθηκε στο πρώτο Κύτταρο στο οποίο έγγραφα για το έθιμο των «**Αγίων Θεοδώρων**» και για την Παρασκευή της πρώτης εβδομάδας των νηστειών, που διαβάζονται οι πρώτοι χαιρετισμοί και μοιράζονται κόλλυβα, ένα Ιερισσιώτικο έθιμο, που σχετίζεται με τον Ιουλιανό, τον οποίο οι χριστιανοί τον ονόμασαν «**παραβάτη**», διότι από χριστιανός που ήταν, έγινε ο μεγαλύτερος διώκτης της Ορθοδοξίας, επισωρεύοντας αμέτρητα δεινά, με διωγμούς, μαρτύρια, εκατόμβες αίματος και απώλεια εκατομμυρίων ψυχών, για το ότι αρνήθηκαν την ειδωλολατρία και τα άψυχα κατασκευάσματά της, και υπερασπίστηκαν και ομολόγησαν την ορθόδοξη χριστιανική τους πίστη.

Οι ανησυχίες στο άρθρο μου, που δημοσιεύθηκαν στο πρώτο Κύτταρο, είχαν σχέση με την παράδοση και τα τραγούδια μας, τα οποία κατά κοινή ομολογία, αποτελούν το κυριότερο στοιχείο ταυτότητας της παράδοσής μας.

Έρχομαι στο κυρίως θέμα, ξεκινώντας από την παραδοσιακή μικτή χορωδία, την οποία, ο γράφων δημιούργησα το 1963, και την οποία χορωδία, οι τότε νεολαίοι άνδρες και γυναίκες την στήριζαν δυναμικά. Με όλα αυτά τα παιδιά, γυρίσαμε σχεδόν όλη την Ελλάδα συμμετέχοντας σε εκδηλώσεις παραδοσιακού περιεχομένου, διαδίδοντας παράλληλα τα τραγούδια μας και τους χορούς μας.

Τελευταία παρουσίαση των δύο τμημάτων χορωδίας και χορευτικού, ήταν η 30 Ιουλίου 2004 στο φεστιβάλ παρουσίας παραδοσιακών συγκροτημάτων που οργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Φίλων Ν. Καλλικράτιας.

Κάποιοι ανεγκέφαλοι μετά, διέπραξαν το έγκλημα της ζωής των, απομακρύνοντας το

χορευτικό από τη χορωδία χωρίς να υπολογίσουν (ή και ηθελημένα) τη ζημιά που διέπρατταν. Αποτέλεσμα όλων αυτών υπήρξε να είναι ανενεργός η χορωδία και να διαλυθεί και το χορευτικό, τα οποία μαζί, στη διάρκεια 41 χρόνων έγραψαν σελίδες δόξης για την Ιερισσό. Όσοι τυχόν νομίζουν ότι γράφω υπερβολές, ας έλθουν να τους δείξω τι έγραψαν οι εφημερίδες κατά καιρούς, για τις επιτυχίες των δυο αυτών τμημάτων.

Το γεγονός είναι ένα, ύστερα από τα αναφερόμενα, αν δεν φροντίσουμε την ανασύνταξη αυτών των τμημάτων και αν δεν επιμεληθούμε να παράδωσουμε εμείς στους σημερινούς νεολαίους ότι παρέδωσαν σε μας οι προγενέστεροί μας, η ζημιά θα είναι ανεπανόρθωτη για την παράδοση και τα τραγούδια μας. Από μια έρευνα που πραγματοποιήσα στα 240 τραγούδια που είναι καταχωρημένα στο πρώτο μου βιβλίο, προέκυψε ότι από τα μισά και το κακό συνεχίζεται γιατί φεύγουν οι παλιοί άνθρωποι που τα ήξεραν. Σ' όλα αυτά συνηγορούν και κάποιοι από τους συμπολίτες μας οι οποίοι θεωρούν την παράδοσή μας, σαν κάτι το «**παλαιομοδίτικο**» δυστυχώς!

Ένα είναι το γεγονός ότι, έχουμε επηρεαστεί από το δόγμα Κίσιγκερ ο οποίος κάποτε είπε ότι, «**για να τιθασειύσουμε τους Έλληνες, πρέπει να τους αποβάλουμε τα ιδανικά τους**», που σημαίνει, να ξεχάσουμε την ιστορία μας και την παράδοσή μας, αρετές που αποτελούν μέρος του ιστού της ζωής μας και ως εκ τούτου, αποτελεί ιδιαίτερη επιτακτική ανάγκη, να διατηρήσουμε ζωντανή την ιδιαιτερότητά μας σαν λαός, όλως ιδιαίτερα τώρα, που ζούμε στην ανακατωσούρα, που μας επέβαλαν οι μεγάλοι της γης, την παγκοσμιότητα.

Στο διάβα της ιστορίας της χώρας μας και μέχρι σήμερα, έχουν αναδειχθεί μεγάλοι άνθρωποι, που με τα έργα τους, προσέφεραν στον πολιτισμό της πατρίδας μας πολλά.

Μεταξύ αυτών υπάρχουν και αυτοί, που υπερασπίζονται την παράδοσή μας και τα δημοτικά μας τραγούδια γενικότερα, τα οποία, έχουν ερευνησει και μελετήσει κατά καιρούς, από τους οποίους ένας μικρός αντιπροσωπευτικός αριθμός είναι οι εξής:

Ο Κόντογλου, τον οποίο ονόμασαν, Έλληνα και Ορθόδοξο διδάχο, ποιητή και Ευαγγελιστή των εσχάτων καιρών μας, ζωγράφος των πηγών και των πληγών της Ρωμοσύνης ο οποίος είπε: «**Ένας λαός, που έχει χάσει την παράδοσή του, είναι σαν τον άνθρωπο που έχει χάσει το μνημονικό του**».

Ο Γκαίτε, αυτή η μεγάλη φυσιογνωμία της παγκόσμιας λογοτεχνίας, γενικότερα τα δημοτικά

τραγούδια, τα ονομάζει, «**ύπατο μνημείο της ανθρώπινης διάνοιας**».

Ο Ίων Δραγούμης για την Ελληνική μουσική παράδοση είπε:

«Ξεσκέπασε τη δημοτική παράδοση πρόσωπο με πρόσωπο, και θ' αντικρίσεις γυμνή την ψυχή σου.

Πήγαινε λοιπόν στο δημοτικό τραγούδι...

να βρεις τη γλώσσα σου...

και θα πλάσεις ότι θέλεις,

παράδοση και πολιτισμό

και αλήθεια και φιλοσοφία».

Ο Νίκος Πολίτης, ένας από τους σπουδαιότερους μελετητές του δημοτικού μας τραγουδιού που έγνοια ζωής και όχι μεθόδου γέννησε τη μελέτη του, γι' αυτό επισημαίνει ότι, «**η μελέτη του δημοτικού τραγουδιού σημαίνει φροντίδα και δύναμη της ίδιας μας της ζωής**».

Και για να είμαι πιο συγκεκριμένος, ο αείμνηστος Σίμων Καράς, ένας από τους νεότερους ερευνητές των δημοτικών τραγουδιών, για τα Ιερισσιώτικα τραγούδια, πολλά από τα οποία συνέλλεξε, είχε πει ότι σε κανένα άλλο διαμέρισμα της χώρας δεν βρήκε τόσα πολλά, από απόψεις αριθμού και περιεχομένου, όσα βρήκε στην Ιερισσό.

Κατά καιρούς, εκτός από τους αναφερόμενους και οι: Μωραϊτίδης, Θεοτόκης, Κοσμάς ο Αιτωλός, Νικόδημος Αγιορείτης, Μακρυγιάννης, ο Παπαδιαμάντης και πολλοί άλλοι επώνυμοι και ανώνυμοι, έχουν αφιερώσει τα δικά τους εγκώμια για τα δημοτικά μας τραγούδια και τους άγνωστους ποιητάδες που τα έγραψαν.

Όλοι αυτοί οι ανώνυμοι, που επινόησαν τα τραγούδια μας και τα έφτιαξαν όχι με γνώσεις και με τέχνη, διότι μήτε πέννα πιάσανε στα χέρια τους, μηδέ μελάνη. Από την καρδιά τους ανέβηκε και από στόμα βγήκαν και από στόμα απομείναν στον κόσμο για να τραγουδιούνται γενεές γενεών. Το θαυμαστό από την πράξη τους αυτή είναι ότι, συμπεριέλαβαν μέσα σ' αυτά τα αμάραντα λουλούδια όλο το φάσμα των ανθρώπινων συναισθημάτων και όλες τις φάσεις της καθημερινότητας της ανθρώπινης ζωής.

Ότι διαβάζουμε στην Ομηρική Εποποιία, τα βρίσκουμε σ' αυτά τα αθάνατα μνημεία του δημοτικού λόγου.

Γίνουμε κουραστικός να επαναλαμβάνω ότι, ανησυχώ ιδιαίτερα για τας τραγούδια μας τα οποία, στη διάρκεια 60 χρόνων έχω υπηρετήσει και εξακολουθώ να υπηρετώ με ζήλο και ανιδιοτέλεια. ■

VICKO
ΚΡΥΣΤΑΛΛΑ - ΕΙΔΗ ΔΩΡΩΝ - ΟΙΚΙΑΚΑ - ΜΙΚΡΟΕΠΙΠΛΑ
Αϊβαζίδου Κλεοπάτρα ΙΕΡΙΣΣΟΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΣΙΜΟΥ
Τοποθέτηση Πλακιδίων
Τοίχου-Δαπέδου-Πέτρας
Διακοσμητική επένδυση
TZAKIA
Τηλ.: 6944146731

ΕΙΝΑΙ ΤΙΜΗ ΝΑ ΕΙΣΑΙ ΛΑΪΚΟΣ

Κείμενο: **ΑΡΧΙΜ. ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ ΜΑΪΔΩΝΗΣ**,
Πρωτοσύγκελλος-Ιεροκήρυκας Ι. Μ. Ιερισσού

Μέλη του λαού, του Θεού αποτελούν οι κληρικοί και οι λαϊκοί.

Παρεκτροπές εκκλησιολογικές είναι να θεωρούνται Έκκλησία μόνο οι κληρικοί (Παπισμός) ή μόνον οι λαϊκοί (Προτεσταντισμός).

Οι λαϊκοί είναι αυτοί που είναι μέλη του λαού του Θεού.

Τό να είναι κανείς λαϊκός είναι αξίωμα, τιμή. Βάσει του Μυστηρίου του Βαπτίσματος και του Χρίσματος είναι μέλη της Έκκλησίας.

Μετέχουν των αγιαστικών μυστηρίων και μέ τον διαρκή αγώνα αυξάνουν τα χαρίσματα που τους δόθηκαν.

Οι λαϊκοί διακονούνται από τους κληρικούς. Βρίσκονται σε αρμονική συνεργασία με τους άλλους χριστιανούς.

Είναι ζωντανά μέλη του σώματος της Έκκλησίας.

Μετέχουν συνειδητά.

Ένδιαφέρονται για την Έκκλησία.

Συγχαίρουν με τις χαρές της και συμμετέχουν στις λύπες και περιπέτειές της.

Παραμένουν σταθεροί στην πίστη.

Αποφεύγουν τις διασπάσεις, διχασμούς, αίρέσεις.

Αυτοί οι λαϊκοί με βάση την πνευματική τους κατάσταση διαμορφώνουν τη συνείδηση της Έκκλησίας, για κάποια ζητήματα της στρατευομένης Έκκλησίας.

1. Η Γενική ή Πνευματική ιερωσύνη

Με βάση τό μυστήριο του Χρίσματος οι λαϊκοί και οι μοναχοί μετέχουν της γενικής ή πνευματικής ιερωσύνης.

Αυτό είναι διδασκαλία όλων των Πατέρων της Έκκλησίας μας μέχρι σήμερα.

Κανονικά ό διάκονος πρέπει να είναι στην κάθαρση, ό πρεσβύτερος στον φωτισμό και ό Επίσκοπος στη θέωση.

Υπάρχει όμως ή περίπτωση ό διάκονος να μη είναι στην κάθαρση, ό πρεσβύτερος να μη είναι στο φωτισμό και ό Επίσκοπος να μη είναι στη θέωση.

Τί γίνεται τότε; Πώς διασώζεται ή αλήθεια μέσα στην Έκκλησία; Ποιός είναι εις θέσιν να μάς οδηγήσει στην όδό του Κυρίου, στη συνάντηση με τον Κύριο, στη θέωση;

Η αλήθεια της Έκκλησίας δέν χάνεται έστω

και αν οι κληρικοί της δέν βρίσκονται στο πνευματικό ύψος που έπρεπε.

Διασώζεται όμως σε κάποιους χαρισματούχους χριστιανούς ή μοναχούς, που βρίσκονται στη κάθαρση, στο φωτισμό και στη θέωση, οι όποιοι έχουν τη γενική ή πνευματική ιερωσύνη.

Υπάρχουν οι Άγιοι, στους όποιους ζεί μέσα τους ό Θεός, κατοικεί τό Άγιο Πνεύμα και ό λαός του Θεού ακολουθεί τους θεωμένους Άγιους, που αυτοί ζουν την Άληθεια, που είναι ό Χριστός και την διακηρύττουν.

Αυτοί διαμορφώνουν την σωστή, την Όρθοδοξη συνείδηση μέσα στην Έκκλησία για τά διάφορα ζητήματα που αναφύονται.

Βεβαίως οι Ποιμένες και ή Σύνοδος των Αρχιερέων είναι αυτοί που αποφασίζουν και προς τους όποιους όφειλουμε ύπακοή. Όμως εκείνοι, όταν αποφασίζουν πρέπει να λαμβάνουν ύπ' όψιν τη γνώμη των Αγίων, των θεωμένων, των χαρισματούχων.

Οι θεωμένοι, οι χαρισματούχοι χριστιανοί και μοναχοί σέβονται τους ποιμένες, την ιερωσύνη. Άλλά και οι Ποιμένες πρέπει να λαμβάνουν ύπ' όψιν τους τους χαρισματούχους.

2. Η συμμετοχή του λαού στην ζωή της Έκκλησίας

Οι λαϊκοί συμμετέχουν στο τριπλό αξίωμα του Χριστού στο βασιλικό-διοικητικό, προφητικό - διδακτικό και αρχιερατικό-λειτουργικό.

α. Στο Διοικητικό έργο. Οι λαϊκοί συμμετέχουν στα Μητροπολιτικά Συμβούλια και τά ένοριακά ως έπιτροποι. Μετέχουν στα φιλόπρωχα ταμεία, στις έρανικές έπιτροπές. Έχουν επίσης λόγο στην έκλογή των Ιερέων και των επισκόπων. Σε άλλες Έκκλησίες ψηφίζουν και για την ανάδειξη των κληρικών.

β. Στο Διδακτικό έργο. Έκτός των Ιερέων, που είναι καθήκον τους να κηρύττουν είτε στους ναούς, είτε κατ' ιδίαν, διδακτικό έργο ασκούν και οι λαϊκοί κατόπιν άδειας. Κηρύττουν στους Ναούς κατά τη Θεία Λειτουργία, διδάσκουν στα Κατηχητικά και οι Θεολόγοι διδάσκουν τό μάθημα των Θρησκευτικών στα σχολεία.

γ. Στο Λειτουργικό έργο. Μετέχουν σαν κατώτεροι κληρικοί στις ακολουθίες. Διακονούν στα μυστήρια σαν ψάλτες και νεωκόροι. Και τό σπουδαιότερο είναι, ότι δέν μπορεί να τελεσθή Θεία Λειτουργία χωρίς την παρουσία έστω και ενός Χριστιανού. Η Θεία Λειτουργία γίνεται για τους

χριστιανούς. Παλαιότερα δέ ό λαός συμμετείχε στη λατρεία συμπάλων τους ύμνους.

Ό πιστός λαός βοηθά έπίσης στην άνέγερση και έξωραϊσμό των ναών. Συνδράμει στο φιλανθρωπικό έργο της Έκκλησίας και όπως έχουν πεί οι Πατριάρχες,

σε μία έγκυκλιό τους «**ό φύλαξ της όρθοδοξίας, τό σώμα της Έκκλησίας, τουτέστιν ό λαός αυτός έστι**».

Ό λαός είναι ό φύλακας της Όρθοδοξίας.

Μέσα στην Έκκλησία οι κληρικοί έχουν μεγαλύτερη ευθύνη. Πρέπει να έχουν άνυστακτο τό ενδιαφέρον για τό ποίμνιό τους. Να τό συνδράμουν σ' όλες τις πνευματικές ανάγκες, άκόμη κι αν χρειασθή και στις υλικές. Και οι λαϊκοί με τη σειρά τους πρέπει να έχουν άπόλυτο σεβασμό και ύπακοή στους Ιερείς και να συνεργάζονται μαζί τους για τό καλό και την πρόοδο της Έκκλησίας μέσα στον κόσμο.

Δέν μπορούν να υπάρξουν κληρικοί, χωρίς χριστιανούς, ούτε χριστιανοί χωρίς Ιερείς. Χωρίς επισκόπους και Ιερείς δέν υπάρχει Έκκλησία.

Πρέπει να αποφεύγονται τά άκρα. Ότε οι Ιερείς να «**κατακυριεύουν**» των πιστών σαν κοσμικοί άρχοντες και να άδιαφορούν για τους χριστιανούς. Άλλά ούτε και οι χριστιανοί να έξουθενώνουν τον Ιερέα τους με την Ιεροκατηγορία και την κατάκριση.

Έπιμένω λίγο στο σημείο αυτό, διότι πολλές φορές οι χριστιανοί διασύρουν άδικα τους κληρικούς τους. Συνθέτουν με τη φαντασία τους άνύπαρκτα σκάνδαλα, μεταδίδουν στον κόσμο συκοφαντίες, πράγμα που κάνει μεγάλη ζημιά στην Έκκλησία.

Οι χριστιανοί, εάν είναι χριστιανοί, δέν πρέπει να κατηγορούν τους Ιερείς τους. Αν δούν κάποια άμαρτία του, α) να προσευχηθούν γι' αυτόν, β) να μη τό μεταδώσουν σ' άλλους και να μη καθήσουν να τό συζητήσουν και γ) δοθείσης ευκαιρίας με τον τρόπο να τον βοηθήσουν μιλώντας του. Προπάντων, όταν άμαρτήσει ή φταίξει σε κάτι ό κληρικός, να μη πούμε ότι άμαρτησε ή έφταιξε ή Έκκλησία. Όχι. Άμαρτησε ή φταίει ό κληρικός που έφταιξε προσωπικά.

Δέν έχει κανένα δικαίωμα ό παπάς να άμαρτάνει σκανδαλωδώς, αλλά ούτε και οι χριστιανοί, να τον κατακρίνουν και να τά πληρώνει και για τους δυό, ό Χριστός και ή Έκκλησία. ■

Κυψέλη
Βασιλικός Πολιτός
Φυσικό μέλι & κερι
Γύρη

Τηλ. & Fax: 23770 22295 | Παπαθεολόγης Δ. Θεόδωρος
Κιν.: 6977 988 898 | Ιερισσός Χαλκιδικής

ΒΑΜΒΙ
ΠΑΙΔΙΚΑ ΡΟΥΧΑ
ΜΠΙΛΙΑΝΑ ΒΑΣΙΤΣ

Ιερισσός Χαλκιδικής
Τηλ. 23770 23985, κιν. 6979 867770

1886, οδοιπορικό στην τουρκοκρατούμενη ΒΑ Χαλκιδική

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ

Από τους Έλληνες περιηγητές, εξέχουσα θέση για τον όγκο των γεωγραφικών κυρίως λεπτομερειών που μας δίνει, έχει το σύγγραμμα του ταγματάρχη και διοικητή του Β' τάγματος μηχανικού Νικολάου Θ. Σχινά.

Το βιβλίο του έχει τίτλο:

«ΟΔΟΠΟΡΙΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΗΠΕΙΡΟΥ, ΝΕΑΣ ΟΡΟΘΕΤΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΗΣ ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ» ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 1887

Η περιήγησή του στη χερσόνησο της Χαλκιδικής έγινε το 1886 και κρινοντας από τη γραφή και τον τύπο των πληροφοριών, πρέπει να χρησιμοποιήθηκε για στρατιωτικούς κυρίως λόγους. (κατασκοπεία). Πράγματι στη διάρκεια του Μακεδονικού αγώνα θεωρήθηκε πολύτιμο εγχειρίδιο για τα Ελληνικά αντάρτικα σώματα¹.

Ας περιηγηθούμε λοιπόν στους δρόμους που φέρνουν στην Ιερισσό τη δεκαετία του 1880.

Α. Οδός από Θεσσαλονίκης εις Ιερισσόν

Εν μέρει αμαξιτός

Από τη Θεσσαλονίκη αφού περάσει τις Σέδες, τα Βασιλικά, τη Γαλάτιστα ή Γαλάτιστα² και τα Ρισιτνίκια³, φτάνει στη Λιαρίγκοβι⁴ όπου ο δρόμος κατηφορίζει διά μέσου του Παληχωριού στο Νοβοσόλο⁵ και από εκεί στο Μαχαλά⁶ και τον Ίσβορον⁷.

Για όλα αυτά τα χωριά μας δίνει σημαντικές πληροφορίες.

«Ξεκινώντας από τον Ίσβορο κατηφορικός δρόμος, περνάει μετά από μισή ώρα αριστερά 3 υδρόμυλους⁸ και μετά από πορεία 1 ώρα φτάνει σε ομαλό έδαφος, όπου υπάρχουν πολλές μουριές (συκαμινιές)⁹. Στο μέρος αυτό γίνεται η συνάντηση 2 ποταμών (από τους οποίους ο ένας έχει χρώμα νερού ερυθρό και γι αυτό ονομάζεται Κοκκινόλακκος). Έχοντας αριστερά¹⁰ το ποτάμιο ρεύμα που προέρχεται από τη συνένωση των 2 ποταμών το διαβαίνουμε στην κοιτή αυτού και περνώντας τις καλύβες που ανήκουν στο χωριό Ίσβορος, στα δεξιά μας βρίσκουμε τούς 2 υδρόμυλους τής μονής Χιλανδαρίου και τής μονής Ιβήρων¹¹. Ο δρόμος είναι πολύ ομαλός μέσω της πεδιάδας όπου καλλιεργείται ο αραβόσιτος και περνώντας από τις καλύβες των χωριών Μαχαλά και Χωρούδας¹² που βρίσκονται δεξιά, μετά 3 ώρες φτάνουμε στην αποβάθρα (Σκάλα) Κλεισούρι¹³. Εδώ γίνεται φόρτωση ξυλείας και κάρβουνου και υπάρχουν ένα οίκημα με 3 δωμάτια και 2 παντοπωλεία. Ο δρόμος διασχίζοντας τα αμπέλια και τα τσαϊρια τής επόμενης κωμοπόλεως διαβαίνει από πέτρινη γέφυρα το ποτάμι¹⁴ όπου δίπλα του υπάρχει τσιφλίκι¹⁵, και φτάνει στη κωμόπολη:

Ιερισσόν (Ιερισσός ή Άκανθος) τουρκιστί Έρσε.

«Βρίσκεται σε ακρωτήριο στη ΝΔ ακτή του ομώνυμου και σφαλούς λιμανιού, το οποίο σχηματίζουν τα ακρωτήρια Μαμάρι και Πλατύ. Ο Πλατύς το προασπίζει από τούς ανατολικούς ανέμους και σ' αυτόν βρίσκεται η αρχαία πόλη Δίον¹⁶.

Στο λιμάνι αυτό, στις 27 Μαΐου του 1821 ο Δημήτριος Παπανικολής, που έχει πατρίδα τα αθάνατα Ψαρά αφού επιτέθηκε για πρώτη φορά με πυρπολικό, που είχε κατασκευαστεί από τον Ι. Κ. Πατατούκο, εναντίον ενός οθωμανικού δικρότου 74

πυροβόλων, το παρέδωσε στις φλόγες με μεγάλο μέρος του πληρώματός του¹⁷.

Η κωμόπολη της Ιερισσού βρίσκεται σε ακρωτήριο από γρανίτη σε ύψος σαράντα μέτρα από την επιφάνεια τής θάλασσας και στέφεται από αρχαίο οχυρό. Κατοικείται από 275 οικογένειες¹⁸ που κατοικούν συνήθως σε ισόγειες οικίες.

Οι κάτοικοι ασχολούνται κυρίως με την αλιεία, έχοντας γι' αυτό γύρω στις 200 αλιευτικές λέμβους, χωρητικότητας 6-8 ατόμων. Άλλοι ασχολούνται με τη καλλιέργεια οπωρολαχανικών, δημητριακών, βάμβακος, σισάμεως και οσπρίων¹⁹. Στη κωμόπολη υπάρχουν 20 μαγαζιά που 7 είναι καφενεία²⁰ και 5 εμπορικά, μικρή εκκλησία²¹, σχολείο στα θεμέλια²², 4 συνηθισμένα σιδηρουργία και 4 χάνια. Είναι αξιοσημείωτο ότι όλες οι οικίες δέχονται αδιακρίτως ξένους προσφέροντας και φαγητό αντί 4 ½ γρόσια για κάθε γεύμα.

Η κωμόπολη υδρεύεται από 2 πηγάδια²³ και από νερό πηγής μεταφερόμενο σ' αυτή από ύψωμα που ονομάζεται του Σταυρακιού²⁴. Η τοποθεσία αυτή βρίσκεται ανάμεσα στη κωμόπολη και τη θέση Πλατανούδι στο κόλπο του Αγίου Όρους.»

Συνολικός χρόνος από τη Θεσσαλονίκη 24 ώρες.

Β. Από Θεσσαλονίκης εις Ιερισσόν

(Διά του χωριού Γομάτι)

Ακολουθώντας την ίδια πορεία μέχρι τη κωμόπολη της Λιαρίγκοβης, στρίβει δεξιά σε κατηφορικό δρόμο και εισέρχεται στο χωριό Ρεβενίκια²⁵. Αφήνοντας στη συνέχεια αριστερά 3 υδρόμυλους και το αγίασμα που το προσέχουν μοναχές, περνά, με πεζοπορία 2 ½ ωρών, από λίθινη γέφυρα το ρέμα του Βαθύλακκα και φτάνει στη μάνα (πηγή) του χωριού Γομάτι²⁶ και στην εκκλησία των Αγίων Τεσσαράκοντα. Μας πληροφορεί ότι το παλιό αδελφό μας χωριό ήταν χτισμένο ανάμεσα σε 2 ρέματα, είχε 170 οικογένειες που κατοικούσαν σε 95 οικίες, υπήρχαν 3 παντοπωλεία και 1 εκκλησία.

«Από εδώ ο δρόμος για Ιερισσό είναι καλός αλλά πετρώδης. Διαβαίνει μικρό ρεύμα και περνώντας από αμπελώνες, έχοντας αριστερά του δασώδες βουνό περνά 2 ακόμη ρέματα που απέχουν μεταξύ τους 15 λεπτά και μετά το πέρας των 45 λεπτών από το Γομάτι φθάνει σε οικίες του μετοχιού της μονής Διονυσίου²⁷ στο κόλπο του Αγίου Όρους. Ο δρόμος συνεχίζει πολύ καλώς έως τη θέση Γιούφτισα. Ένας ομαλός κατηφορικός δρόμος, φέρνει μετά από 20' σε ρέμα²⁸ που φέρνει στη κωμόπολη της Ερισσού.»

Συνολικός χρόνος από τη Θεσσαλονίκη 23 ¾ .

Γ. Ημιονική οδός από Ιερισσού διά της παραλίας εις Σταυρόν

«Από τη κωμόπολη της Ιερισσού ο δρόμος ακολουθεί ομαλή πορεία κατά μήκος της παραλίας και διαβαίνοντας το ποταμό Μπιάβτσα²⁹ που πηγάζει από το όρος Χολομώνδα φτάνει με το πέρας 2 1/2 ωρών στην εαρινή αποβάθρα Στρατώνι³⁰.

Στη θέση αυτή υπάρχουν καλύβες γεωργών, που υδρεύονται όπως και οι γύρω αγροί από παραρρέοντα ρεύματα.»

Ο δρόμος ανηφορικός συνεχίζει μέχρι την αποβάθρα Μαμάρι όπου υπάρχει καλύβα και πηγάδι, διαβαίνει αμμώδη παραλία και φτάνει σε αποβάθρα στη τοποθεσία Βίνα. Εδώ γίνεται επιβίβαση

οικοδομήσιμης ξυλείας και υπάρχει καλύβα δίπλα σε ρέμα.

Ακολουθώντας την ακτογραμμή ο δρόμος φέρνει στην αποβάθρα (σκάλα) Λιμπσάσδα³¹ αρχ. Κάπρος. Σ' αυτή βρίσκονται 5 οικίες λιθόκτιστες και διώροφες. Χρησιμεύουν ως μαγαζιά και χάνια. Δίπλα τους υπάρχουν αποθήκες φούρνου, πηγάδι και μικρό ποτάμι που διατηρεί το καλοκαίρι το νερό.

Διαβαίνοντας το ποτάμι που κατεβαίνει από τα όρια των χωριών Μαμάρια³² και Μαχαλά, περνά στα αριστερά κάποιες οικίες και ένα χάνι. Με τη πάροδο 8 ωρών φτάνουμε στη σκάλα του Σταυρού.»

Από το βιβλίο του ταγματάρχη Ν. Σχινά μπορούμε να αντλήσουμε και άλλες σκόρπιες πληροφορίες για την τοπογραφία της περιοχής στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, αλλά πιστεύω ότι οι περισσότερες είναι γνωστές.

Επεξεγήσεις, Σημειώσεις και Σκέψεις επί χάρτου

1) Ι. Παπάγγελος: έκθεση του προξένου Γ. Δόκου: Περί του Αγίου Όρους, Χ.Τ.Χ, τεύχη 40-41, σελ. 69

2) σημερινή Γαλάτιστα.

3) και «Ρεσετνίκια» τα γράφει ο Ν Σχινάς. Είναι ο σημερινός Άγιος Πρόδρομος. Η αλλαγή του ονόματος έγινε το 1927.

4) ή «Λιαρίγκοβα», η σημερινή Αρναία. Η συνηθέστερη εκδοχή είναι ότι προέρχεται από την ελληνική λέξη «λιέρα=λέρα» και τη σλαβική λέξη «**gornno**», που σημαίνει το απόρριμμα ζώου. Οφείλει την ονομασία στις σβουινιές των ζώων τής μονής Κωνσταμονίτου που είχε μετόχι στα μέρη αυτά. Θεωρώ όμως αυτή την εκδοχή ελλιπή. Μετονομάστηκε το 1928 και πήρε την ονομασία Αρναία, μετά τη διχογνωμία των κατοίκων της για το όνομα τής παρακειμένης αρχαίας πόλης· δηλαδή αν είναι η αρχαία Άρνη ή η αρχαία Αυγαία. Από τη σύζευξη των 2 ονομάτων «**ΑΡΝ**» από την Άρνη και «**ΑΙΑ**» από την Αυγαία προέκυψε το σημερινό όνομα.

5) το σημερινό Νεοχώρι είναι η πιστή μετάφραση του ονόματός του από τα Σλαβικά.

6) και Καζαντζή Μαχαλά· τα σημερινά Στάγειρα. «**Καζάντζι**» στα τουρκικά σημαίνει τον καζανοποιό, «**Μαχαλά**», ως γνωστό είναι η γειτονιά. Οπότε μπορούμε να το μεταφράσουμε ως γειτονιά των καζανοποιών ή γειτονιά των καζανάδων. Μετονομάστηκε σε Στάγειρα το 1924.

7) η σημερινή Στρατονίκη. Βγαίνει από το σλαβικό «**izvor**» που σημαίνει πηγή. Τη σημερινή ονομασία της την πήρε το 1924 σε ανάμνηση της αρχαίας πόλεως Στρατονικείας που βρισκόταν στο παλιό της επίγειο, το Στρατώνι· ένα χωριό με μεγάλη ιστορία, άγνωστη σήμερα στους πολλούς.

8) το δρόμο από τη Στρατονίκη για Ιερισσό τον 19^ο αιώνα πρέπει να τον αναζητήσουμε στο σημερινό δασικό δρόμο που ξεκινά από το μετόχι της Ι. Μ. Χιλανδαρίου στον Κάκαβο και διαμέσου του δάσους περνάει από τα ερείπια της Χωρούδας και φτάνει στη Στρατονίκη. Οι υδρόμυλοι πιθανό να ήταν στη θέση παλιόμυλος ή στη θέση μυλούδια.

9) ή «**σκαμινιές**», από τη λέξη αυτή βγαίνει και η Ιερισσιώτικη λέξη «**σκαμούντζα**», μούρο.

10) πιστεύω ότι κάνει λάθος. Το ρέμα καθώς κατεβαίνει πρέπει να βρίσκεται στο δεξιό μας χέρι.

11) τα ερείπια τού μύλου της μονής Ιβήρων >>

» βρίσκονται σε καλή σχετικά κατάσταση εντός του μετοχίου της μονής Χιλανδαρίου «**Ζωοδόχος πηγή**», ενώ ο Χιλανδαρινός μύλος έχει μετατραπεί σε κελί. Το νερό που χρησιμοποιούσαν για τη λειτουργία τους, μεταφερόμενο σ' αυτούς με κανάλι, σήμερα χρησιμοποιείται για τη δημιουργία και συντήρηση τεχνητής λίμνης.

Στον άξονα Αρναίας-Ιερισσού, μέσω Στρατονίκης ή μέσω Γοματίου λειτουργούσαν αρκετοί νερόμυλοι που ο εντοπισμός και η συντήρησή τους θα μπορούσαν να φέρουν την μελλοντική εκμετάλλευσή τους ως μέρη ψυχαγωγίας, αν σκεφτούμε ότι βρίσκονται δίπλα σε τρεχούμενα νερά, μέσα στα όμορφα δάση της ΒΑ Χαλκιδικής. Η πλούσια πολιτιστική παράδοση της ορεινής περιοχής μας, με πρότυπο αρχιτεκτονικό τον όμορφο παραδοσιακό οικισμό της Αρναίας, τα παραδεισένια δάση του Παλαιοχωρίου, του Νεοχωρίου, της Βαρβάρας με τους οικολογικούς παραδείσους (Γ. Σφιγκας) της Στρατονίκης, της Μ. Παναγίας του Γοματίου και της Ιερισσού, σε συνδυασμό με τις πανέμορφες ακρογιαλιές και την καθαρή θάλασσα του κόλπου της Ιερισσού και της περιοχής της Ολυμπιάδος, μπορούν μελλοντικά με στοχευόμενες πολιτικές ν' αποτελέσουν μοχλό ισόρροπης ανάπτυξης του δήμου Αριστοτέλη και να διευρύνουν την τουριστική περίοδο του τόπου μας σε όλες τις εποχές. (βλέπε π.χ. περιοχές λίμνης Πλαστήρα, Άνω Πορόια κτλ).

12) η Χωρούδα, Αρναούτ κιοί στα τουρκικά, όπως προαναφέρει και ο Σχινάς, ήταν ήδη ένα καταστραμμένο χωριό από τον ξεσηκωμό του 1821. Οι κάτοικοι ενμέρει μετακινήθηκαν στη νότια Ελλάδα, όπου βρίσκουμε αρκετούς αγωνιστές που προέρχονται από αυτή, και οι υπόλοιποι διασκορπίστηκαν στα γειτονικά χωριά, όπως και στην Ιερισσό. Πριν το 1932 μία συνοικία της πόλης μας ονομαζόταν «**Χωρούδα**». Από πληροφορίες που έχω από τον ιστοριοδίφη και φίλο Κ. Χιούτη, η Αγία Γραφή του κατεστραμμένου χωριού σώζεται στον ιερό ναό «**Γενέθλια της Θεοτόκου**» των Σταγειρών.

13) η θέση αυτή λειτουργούσε ως καρβουνόσκαλα και ανήκε στην Ι. Μ. Χιλανδαρίου. Είχε στα σερβικά την ονομασία μικρή Αρσένιτσα, σε αντιδιαστολή με τη μεγάλη που είναι το μετόχι της Ζωοδόχου πηγής. Στα βυζαντινά έγγραφα αναφέρεται και ως «**σκάλα της Κορώνης**».

14) το ποτάμι είναι ο σημερινός «**Σκατόλακας**», μια ονομασία που ξενίζει, αλλά ήτανε συνηθισμένη στη Χαλκιδική για τα ρέματα που περνούσαν δίπλα σε οικισμούς. Το επίσημό του όνομα είναι «**Σουίλας**», όπως αναφέρεται και σε χάρτες της Γ.Υ.Σ. Στα λατινικά σημαίνει χοιρομέρι, αλλά σε

πολλές περιοχές της χώρας μας ονομάζονται έτσι τα αποστραγγιστικά κανάλια, μία ιδιότητα που του ταιριάζει.

Η μικρή λίθινη γέφυρα υπάρχει σε λειτουργία ακόμα και σήμερα, πίσω από το 1^ο δημοτικό σχολείο της Ιερισσού.

15) τσιφλίκι εννοεί το μετόχι της Ι. Μ. Ιβήρων το «**Κοτσάκι**», που παλιότερα ανήκε στο πρώτο μοναστήρι του Αγίου Όρους, την Ι. Μ. του Ι. Κολοβού. Με το φόβο των απαλλοτριώσεων από το Ελληνικό κράτος μετά τη Μικρασιατική καταστροφή, το μετόχι πουλήθηκε σε Ιερισσιώτη. Τελικά το 1934 απαλλοτριώθηκε για τη δημιουργία του νέου οικισμού της Ιερισσού εξαιτίας του καταστρεπτικού σεισμού το 1932. Είχε έκταση 500 στρεμμάτων σήμερα σ' αυτό είναι χτισμένη η σύγχρονη Ιερισσός.

16) στο Πλατύ υπάρχουν αρχαία θεμέλια και όστρακα. Δεν έχει εξακριβωθεί με βεβαιότητα σε ποια πόλη ανήκουν, αν και πολλοί παλιοί και πρόσφατοι ιστορικοί θεωρούν βέβαιο ότι ανήκουν στην αρχαία πόλη Δίον.

17) γνωρίζουμε ότι κατά τα επαναστατικά γεγονότα του 1821 στη Χαλκιδική, τον κόλπο της Ιερισσού όπως και τις ακτές του Άθω, τον προάσπιζαν Ψαριανά καράβια. Η σύγχρονη όμως ιστοριογραφία δέχεται ομόφωνα, ότι το γεγονός αυτό έλαβε χώρα στο κόλπο της Ερεσσού της Λέσβου.

18) Σε τουρκική απογραφή του 1862, η Ιερισσός έχει 224 σπίτια, η Γαλάτιστα 240, η Αρναία 178, η Στρατονίκη 93, τα Στάγειρα 31 κτλ. Το 1913 (ένα χρόνο μετά την απελευθέρωση) η Ιερισσός έχει 425 σπίτια, η Γαλάτιστα 600, η Αρναία 550, η Στρατονίκη 255, τα Στάγειρα 60, το Γομάτι 190 κτλ. Το 1914 ο πληθυσμός μας ήταν 2110 άνθρωποι.

19) σε στατιστική του 1913, φαίνεται να εισάγουμε λίγα αποικιακά, και να εξάγουμε κουκούλια, κερύ, μέλι και σιτηρά.

20) σε 20 μαγαζιά, τα 7 να είναι καφενεία ίσως να δείχνει και ένα κομμάτι του χαρακτήρα μας!

21) η εκκλησία κτίστηκε τον 13^ο αιώνα ως ναός κάστρου στον Ερεσσό όπως όλοι οι ναοί μέσα σε κάστρα, λόγω οικονομίας χώρου ήταν κι αυτός μικρός. Ίσως το βυζαντινό επισκοπικό ναό να πρέπει να τον αναζητήσουμε κάπου αλλού.

22) βλέπε την εργασία του συνεργάτη μας και φίλου Δ. Κύρου «**Η εκπαίδευση στην Ιερισσό στα χρόνια της τουρκοκρατίας**».

23) είναι το ανακαινισμένο σήμερα, δίπλα στο παγοποιείο, «**τρανό πηγάδι**» και το γνωστό μας «**του Τσιμονού**», που ήτανε και το κεντρικό.

24) η αρχαιολογία σήμερα εικάζει ότι από την τοποθεσία αυτή του Σταυρακιού, υδρεύονταν και η αρχαία Άκανθος.

25) τα Ρεβενίκια είναι η σημερινή Μεγάλη Παναγία: το όνομα πιθανολογείται ότι το πήρε μετά από νίκη των κατοίκων εναντίον των Αράβων στη βυζαντινή εποχή: ενισχύεται αυτή η άποψη από το γεγονός ότι σε βυζαντινές πηγές τη βρίσκουμε με το όνομα «**Αραβενικεία**». Μετονομάστηκε σε Μ. Παναγία το 1927. Από το 1878 μαρτυρείται ύπαρξη ελληνικού σχολείου.

26) το χωριό αυτό φαίνεται ότι πήρε το όνομά από τη μονή του Γοματίου ή Ορφανού. Το μοναστήρι μαρτυρείται στις βυζαντινές πηγές για πρώτη φορά το 942. Το 989 μ.Χ., ο πατριάρχης Νικόλαος Β' Χρυσοβέργης τη μεταβιβάζει στη μονή της Μ. Λαύρας, λόγω της ερήμωσης που υπέστη από τις βουλγαρικές επιδρομές. Το 12^ο αιώνα το μοναστήρι δεν υφίσταται και στα όρια του μετοχίου της Μ. Λαύρας βρίσκουμε το χωριό Κάμενα, (kamen, σλαβικά: πέτρα) που μετονομάστηκε σε Γομάτι. Υπάρχει η πιθανότητα η ονομασία του παλιού Λαυριώτικου μετοχίου του Γοματίου στη Λήμνο να προήλθε από το δικό μας Γομάτι και όχι το αντίθετο. Μετά την απελευθέρωση, το 1913 αναφέρεται ότι είχε 190 σπίτια και το 1914 καταγράφονται 655 κάτοικοι.

27) το μετόχι της μονής Διονυσίου βρισκόταν στο σημερινό Δεβελίκι: σ' αυτό μετά τη μικρασιατική καταστροφή εγκαταστάθηκαν πρόσφυγες που λόγω της ελονοσίας το εγκατέλειψαν. Είχε έκταση 200 Ha (1 Ha=10 στρέμματα)

28) εννοεί τον Σουίλω, «**σκατόλακα**».

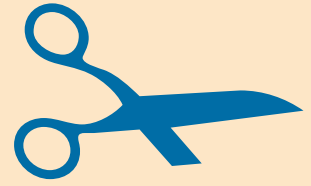
29) εδώ ο Σχινάς λανθάνει: το ρέμα αυτό πηγάζει ανάμεσα στο Στρατωνικό όρος και την περιοχή της Πιάβιτσας, από όπου παίρνει το όνομά του (σλαβικά: rjanica=βδέλλα). Ενώνεται με το Κοκκινόλακα και στη συνέχεια με τον Ασπρόλακα. Παλιότερα υπήρχε και το χωριό Πιάβιτς, ένα από τα πολλά μεταλλευτικά χωριά που στη συνέχεια έσβησαν. Ο δρόμος περνούσε παραλιακά από τον Ασπρόλακα.

30) το Στρατώνι προδίδει με το όνομά του τη θέση της αρχαίας Στρατονικείας: επίγειο της Στρατονίκης αρχικά, αποτελεί ανεξάρτητο οικισμό από το 1928. Οι πρώτοι του κάτοικοι προέρχονταν από τις γύρω περιοχές. Από το 1922 δέχθηκε τους πρόσφυγες από τα Μπάλια της Μ. Ασίας, έναν επίσης μεταλλευτικό οικισμό.

31) η σημερινή Ολυμπιάδα και η τοποθεσία που είναι κτισμένα τα αρχαία Στάγειρα. Το σημερινό χωριό δημιουργήθηκε το 1923 από πρόσφυγες που εγκαταστάθηκαν εδώ από την Αγία Κυριακή της Μικράς Ασίας.

32) προφανές λάθος. Δεν υπήρχε χωριό ή οικισμός «**Μαρμάρια**» ίσως να εννοεί το όμορφο χωριό της Βαρβάρας. ■

Η εκπαίδευση στην Ιερισσό στα χρόνια της τουρκοκρατίας

Συνέχεια απο το προηγούμενο τεύχος!

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Θ. ΚΥΡΟΥ, Φιλολόγος

► Κατά το σχολικό έτος 1891-1892 στην Ιερισσό λειτουργούσε εξατάξιο «Ελληνικόν αστικόν σχολείον» και δίδασκαν οι Ι. Γ. Κάσσανδρος και Μ. Θεοδοσίου. Τα διδασκόμενα μαθήματα στην Στ' τάξη ήταν: Θρησκευτικά, Ελληνικά, Αριθμητική, Γεωγραφία, Ιστορία, Φυσική πειραματική, Ωδική, Καλλιγραφία, Ιχνογραφία και Γυμναστική. Η σφραγίδα του σχολείου ήταν στρογγυλή, διαμ. εκ., με το λογότυπο κυκλικά: «ΣΦΡΑΓΙΣ ΤΗΣ ΕΝ ΙΕΡΙΣΣΩ ΣΧΟΛΗΣ» και την παράσταση παγωνιού στο κέντρο. Την πληροφορία παίρνουμε από «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ» του σχολείου, που αφορούσε στον απόφοιτο Θεολόγο Ν. Κουτσιούπη, με ημερομηνία 30 Ιουνίου 1892 (Βλέπε φωτογραφία του Ενδεικτικού)²⁹.

► Στις 27 Ιανουαρίου 1893 η Μονή Ιβήρων ξαναενίσχυσε οικονομικά την Κοινότητα Ιερισσού «δια τα Σχολεία» με 240 γρόσια³⁰.

► Κατά το σχολικό έτος 1893-1894 η «Επιτροπή προς ενίσχυσιν της Ελληνικής Εκκλησίας και Παιδείας» (Θεσσαλονίκη) έδωσε συνδρομή «υπέρ του Δημοτικού Σχολείου» Ιερισσού 24+16=40 οθωμ. λίρες³¹.

► Στις 30 Αυγούστου 1894 οι έφοροι των Σχολείων της Ιερισσού ζήτησαν με επιστολήν τους από τη Μητρόπολη Θεσσαλονίκης νηπιαγωγό για το σχολικό έτος 1894-1895 «με τα απαιτούμενα προσόντα των δασκάλων και τελειόφοιτη του Παρθεναγωγείου Θεσσαλονίκης, με μισθό 20 μέχρι - το ανώτατο - 25 οθωμανικές λίρες και με επί πλέον παροχή των εξόδων οδοιπορίας, κατοικίας και καύσιμης ύλης»³².

► Με δύο επιστολές του στις 3 Απριλίου και 3 Ιουλίου 1897 προς τον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Αθανάσιο ο ιεροδιάκονος τότε Θεοδώρητος Βασιματζίδης «διεκδικούσε από την κοινότητα Ιερισσού της ομώνυμου επισκοπής δεκαέξι οθ. λίρες, που ήταν τμήμα του ετήσιου μισθού του», όταν υπηρετούσε στην Ιερισσό. Επίσης «ο ίδιος με έγγραφη αναφορά στο Πατριαρχείο ζήτησε για χάρη της οικογένειάς του τα χρήματα αυτά να κρατηθούν από το εικοσιτετράλιρο επίδομα, που ετήσια χορηγούνταν στα σχολεία της Ιερισσού από τη διεύθυνση των επιδομάτων στη Θεσσαλονίκη». Τελικά ο Μητροπολίτης Αθανάσιος βρήκε τρόπο «για την πληρωμή του χρέους, μια και οι έφοροι των σχολείων, ενώ παραδέχονταν την οφειλή τους, δεν δίσταζαν παράλληλα να προφασίζονται ανέχεια και χρηματική καχεξία του σχολικού τους ταμείου», στέλνοντας στις 8 Απριλίου επιστολή στον επίσκοπο Ιερισσού και Αγίου Όρους Ιλαρίωνα, «από τον οποίο και ζήτησε με προσωπική του παρέμβαση να δεσμεύσει τους εφόρους των σχολείων, ώστε να πληρώσουν τα οφειλόμενα στο δάσκαλο που διαμαρτυρόταν»³³.

► Στις 20 Σεπτεμβρίου 1897 ο επίσκοπος Ιλαρίων

με επιστολή του προς τη Μονή Βατοπαιδίου παρακαλεί «να συνδράμη η μονή την Κοινότητα Ιερισσού απορούσης χρημάτων προς πληρωμήν των δασκάλων αυτής»³⁴.

► Το 1898 οι Μονές Ξηροποτάμου και Παντοκράτορος ενίσχυσαν οικονομικά το Σχολείο της Ιερισσού με 120 και 22,20 γρόσια αντίστοιχα³⁵.

► Στις 21 Μαρτίου 1899 οι έφοροι των Σχολείων Ιερισσού με έγγραφό τους στον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης αναφέρουν ότι θεωρούν περιττό τον διορισμό νηπιαγωγού στο χωριό τους απ' αυτόν και μάλιστα χωρίς αίτησή τους, επειδή ήδη είχαν προσλάβει τρεις δασκάλους «και οι φτωχοί πόροι των σχολείων δεν επαρκούσαν για προσωπικό τεσσάρων δασκάλων» και ότι «η λειτουργία της αστικής σχολής συνεχιζόταν κανονικά και τελευταία δε φοιτούσαν νήπια»³⁶.

► Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα λειτουργούσε στην Ιερισσό Σχολείο³⁷. Συγκεκριμένα έχουμε τις εξής αναφορές:

► Το 1900 οι Μονές Ξηροποτάμου και Κωνσταμονίτου ενίσχυσαν οικονομικά το Σχολείο της Ιερισσού με 22,20 γρόσια η κάθε μία³⁸.

► Σε έγγραφο της 9-10-1900 η Κοινότητα Ιερισσού διαμαρτύρεται στη Μητρόπολη Θεσσαλονίκης «γιατί ο διορισμένος ως αστυνόμος στην Κοινότητα Σεμουδήν εφέντης κατέλαβε ως κατοικία του τα οικήματα, όπου στεγαζόνταν τα Σχολεία»³⁹.

1892, η σφραγίδα του σχολείου της Ιερισσού [έγγραφο της Θ. Κουτσιούπη]

► Το 1902 η Ιερισσός είχε Δημοτικό Σχολείο με 3 δασκάλους και 95 μαθητές και Νηπιαγωγείο με μία δασκάλα (νηπιαγωγό) και 30 μαθητές (νήπια) με ετήσια δαπάνη συντήρησής τους 2.300 φράγκα⁴⁰.

► Στις 30 Ιουνίου του 1904 έγιναν οι εξετάσεις «των εκπαιδευτηρίων Ιερισσού», με την παρουσία του επισκόπου Ιερισσού και Αγίου Όρους Ιωακείμ, ο οποίος ιερούργησε το πρωί στο Ναό του χωριού και στη συνέχεια «μετά μικράν ανάπαυαν

διηυθύνθη συνοδευόμενος υπό των προκρίτων και πολλού πλήθους εις το σχολείον», όπου «μετά την νενομισμένην ιεροτελεσίαν ήρξατο η εξέταση των μαθητών, οίτινες διά των ευστόχων αποκρίσεών των κατέθελξαν τους ακροατάς και συνυπηγάγοντο τα συγχαρητήρια των παρισταμένων προς τους διδάξαντας», μετά το πέρας της οποίας (εξετάσεως) ο επίσκοπος «διά καταλλήλου προσλαλιάς, επισφραγίζων την τελετήν, υπέδειξε τα αγαθά αποτελέσματα της παιδείας και εξέφρασε τας ευχαριστίας του προς πάντας τους συντελούντας και εργαζομένους υπέρ αυτής»⁴¹.

► Το 1906 οι Μονές Ξηροποτάμου και Βατοπαιδίου ενίσχυσαν οικονομικά τα Σχολεία της Ιερισσού με 52,20 και 300 γρόσια αντίστοιχα⁴².

► Το 1909 διορίσθηκε δασκάλα στο Σχολείο της Ιερισσού με το όνομα Αλεξάνδρα⁴³.

► Κατά το σχολικό έτος 1910-1911 υπηρέτησε ως δάσκαλος στο Σχολείο της Ιερισσού ο Ανάργυρος Δημητριάδης, ο οποίος στις 31-3/13-4-1911 με τηλεγράφημα στον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης Ιωακείμ «καταγγέλλει ότι δημαγωγοί διευθύνουν το Σχολείο Ιερισσού, γνωστοί στον επίσκοπο και ότι έχει διαμορφωθεί ανυπόφορη κατάσταση»⁴⁴.

► Στην αρχή του σχολικού έτους 1911-1912 (Σεπτέμβριος) διορίσθηκαν ως δάσκαλοι στο Σχολείο της Ιερισσού οι Πέτρος Α. Μαρίνος, με μισθό 42 λίρες, Βασίλειος Ν. Πάππας (τελειόφοιτος της Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης) με τον ίδιο μισθό, Λίζα Τσικοπού, ως διευθύντρια του Νηπιαγωγείου, με μισθό 32 λίρες και δωρεάν κατοικία και με βοηθούς τις δύο προ ετών απόφοιτες της αστικής σχολής Ιερισσού, που δίδασκαν για πρώτη φορά, την Ελένη Ν. Βουλγαρελίδου, με μισθό 6 λίρες, και την Δεσποινή Ν. Παπαργύρη, με μισθό 7 λίρες. Ο διορισμός αυτός «θεωρήθηκε απαράδεκτος από τους κατοίκους της Κοινότητας», γιατί, όπως αναφέρουν σε επιστολή τους προς τον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης (10-10-1911), αυτός «έγινε από αυτοδιοριζόμενους εφόρους, παράτυπα, χωρίς να αποτανθούν στη μητρόπολη, ενώ οι διορισθέντες δάσκαλοι ήταν συγγενείς των «δήθεν» εφόρων» και συγκεκριμένα, ο Π. Μαρίνος «ήταν ανηψιός του εφόρου Ιωάννη Μαρίνου», ο Β. Πάππας «ήταν γιος του εφόρου Νικολάου Πάππα», η Ελ. Βουλγαρελίδου⁴⁵ «ήταν ανηψιά επίσης του εφόρου Νικ. Πάπα» και η Δ. Παπαργύρη «ήταν ανηψιά του εφόρου Ι. Μαρίνου». Με την ίδια επιστολή οι κάτοικοι «διαμαρτύρονται και για ολιγωρία στις εργασίες ανέγερσης σχολής, της οποίας είχε τεθεί ο θεμέλιος λίθος πολλά χρόνια πριν και ενώ η οικοδομή προχώρησε μέχρι τα πατώματα, εγκαταλείφθηκε στο σημείο εκείνο και κατέρρευσε, ενώ μετατράπηκε σε καταφύγιο των «επειγουμένων»»⁴⁶.

► Στις 15 Οκτωβρίου του ίδιου έτους «οι παραπάνω αναφερόμενοι έφοροι μαζί με τα υπόλοιπα μέλη της εφορείας» σε επιστολή τους προς τον Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης «υποστηρίζουν >>

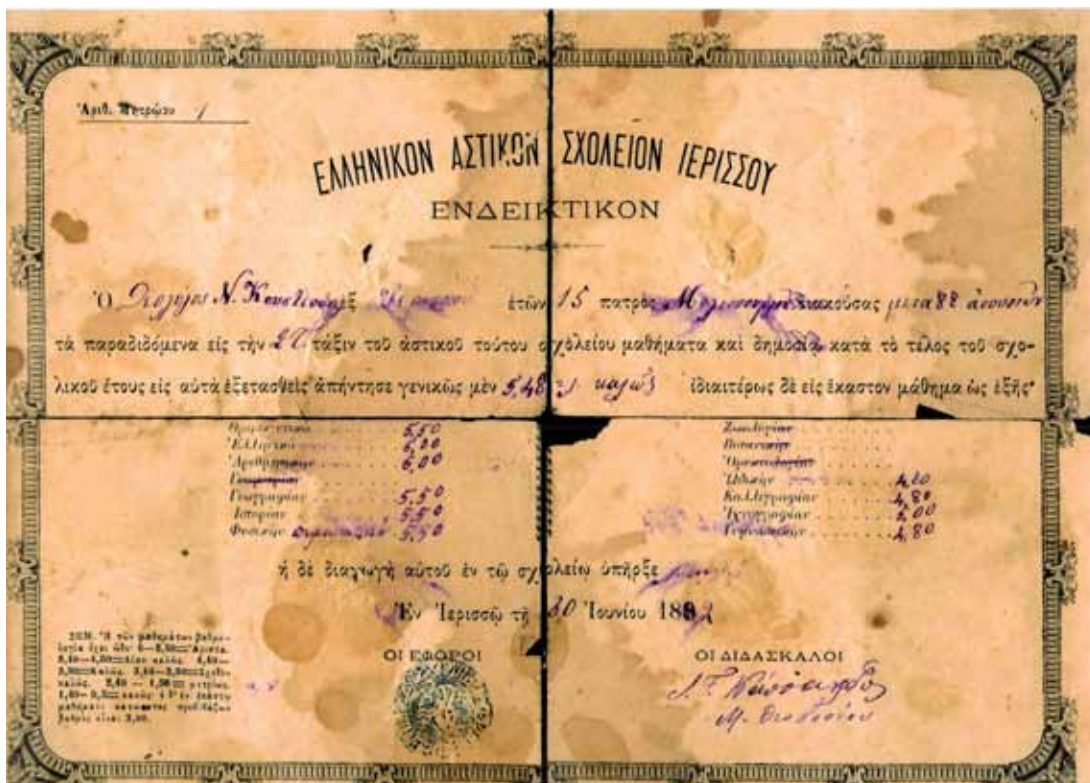
» ότι διορίστηκαν έφοροι στην κοινότητα υπό την προεδρεία του επιτρόπου του Αγίου Ιερισσού Παρθενίου και ότι δεν ήθελαν να δεχθούν τον διορισμό, επειδή όμως προ δύο – τριών ετών τα σχολεία ήταν κατεστραμμένα, λόγω της ανικανότητας των προηγούμενων εφόρων, δέχθηκαν, για να διορθώσουν τα πράγματα» φροντίζοντας «να διορίσουν δασκάλους συγχωριανούς τους, περί της διαγωγής και αξίας των οποίων μπορούσε κανείς να πληροφορηθεί από τα γύρω χωριά και των οποίων τα διοριστήρια υπέγραψε, λόγω του θανάτου του επισκόπου Ιερισσού, ο Καμπανίας Φώτιος, και έτσι οι δάσκαλοι εργάζονται από τις αρχές Σεπτεμβρίου»⁴⁷.

Από τα παραπάνω καταγραφόμενα διαπιστώνεται το έντονο ενδιαφέρον των κατοίκων της Ιερισσού για την εκπαίδευση των παιδιών τους⁴⁸.

Πληροφορίες για την εκπαίδευση στην Ιερισσό στα χρόνια της Τουρκοκρατίας υπάρχουν και άλλες πολλές, «εγκλωβισμένες» σε πολλά έγγραφα και Κώδικες των Αρχείων της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης, στην οποία υπαγόταν η επισκοπή Ιερισσού και Αγίου Όρους, του Ιστορικού Αρχείου Μακεδονίας, του Ιστορικού Αρχείου του Υπουργείου των Εξωτερικών και αλλού, τα οποία ο γράφων δεν είχε το χρόνο ή και την τύχη να ερευνήσει. Με αυτά ασχοληθούν (ή, καλύτερα, πρέπει να ασχοληθούν) άλλοι ιστοριοδίφες και κυρίως Ιερισσιώτες, για τους οποίους ανοίγεται μπροστά τους «πεδίο δόξης λαμπρόν»!

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

²⁹ Το έγγραφο έθεσε υπόψη μας σε φωτοτυπία από την ομάδα του «Κυτάρου» ο κ. Χρ. Καραστέριος, το πρωτότυπο του οποίου δόθηκε σ' αυτόν από την κ. Θεολογία Κουτσιούπη (εγγονή του μαθητή).
³⁰ Βλέπε, Κώδικα Ληψοδοσίας των ετών 1892-1893, όπου στο φ. 125α και στο Κεφάλαιο «Εισ συνδρομάς και ελέη» του 1893 αναγράφεται: «Ιαν. 27 Εισ την Κοινότητα Ιερισσού δια τα Σχολεία Γρ. 240».
³¹ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 594-595.
³² Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σ. 595. (Το έγγραφο βρίσκεται στο Αρχείο της Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης).
³³ Βλέπε, Δημητρίου Αγγ. Παπάζη, Ο Μητροπολίτης Αθανά-

1892, «ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΝ» του σχολείου, που αφορούσε στον απόφοιτο Θεολόγο Ν. Κουτσιούπη [έγγραφο της Θ. Κουτσιούπη]

σιος Μεγακλής (1848-1909), Θεσσαλονίκη 2001, σ. 158, όπου λαμβάνεται το ονοματεπώνυμο του δασκάλου γράφεται «Θεόδ. Βασμαλίδης».

³⁴ Βλέπε, Δημ. Θ. Κύρου, Πληροφορίες για την εκπαίδευση ..., ό.π., σ. 483. (Για την επιστολή βλέπε Σημ. 7).

³⁵ Βλέπε, Κων. Θ. Χιούτη, ό.π., σ. 135. Όσον αφορά στη Μονή Παντοκράτορος (βλέπε Σημ. 9) η πληροφορία είναι παρμένη από τον Κώδικα Ληψοδοσίας (αρ. 69) των ετών 1898-1900, όπου στη σελίδα 36 και στο Κεφάλαιο (Μερίδα) «Όσα εις συνδρομάς και ελέη» για το έτος 1898 αναγράφεται: «Φεβ/ρίου 5 Τοίς εν Ιερισσώ Σχολείοις (Γρ.) 22,20».

³⁶ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 596. (Για το έγγραφο βλέπε Σημ. 30).

³⁷ Βλέπε, Στεφάνου Παπαδοπούλου, Εκπαιδευτική και κοινωνική δραστηριότητα του Ελληνισμού της Μακεδονίας κατά τον τελευταίο αιώνα της Τουρκοκρατίας, Θεσσαλονίκη 1970, σ. 96.

³⁸ Βλέπε, Κων. Θ. Χιούτη, ό.π., σ. 135. Όσον αφορά στη Μονή Κωνσταντοπόλεως (βλ. Σημ. 24) η πληροφορία είναι παρμένη από τον Κώδικα Ληψοδοσίας των ετών 1898-1901, όπου στο φύλλο 48α και στο Κεφάλαιο (1ο) «Εισ ελέη και Εγκύκλια» για το έτος 1900 αναγράφεται: «Φεβ/ρίου 3 εις ετέραν (ενν. ελεημοσύνην) δια το σχολείον Ιερισσού 22 ½ Γρ.» (Βλέπε φωτογραφία της σελίδας).

³⁹ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 596. (Για το έγγραφο βλέπε Σημ. 30).

⁴⁰ Βλέπε, Αγωνόμου, Πίναξ Γενικός των εν τη Ευρωπαϊκή Τουρκία Ελληνικών σχολείων, Κωνσταντινούπολις 1902, σσ. 72-73 (Ελληνικά και γαλλικά), τον οποίο καταχωρεί φωτογραφικά η Ερ. Ζέλλιου, ό.π. σσ. 400-407.

⁴¹ Βλέπε, Αγωνόμου, Επιστολή (αναπόκριση από τη Λιαρίκοβη), έφημ. «ΑΛΗΘΕΙΑ», φ. (170) – 18, 27-7-1904, σ. 2, στήλη «Γραμμάτων τελεται». (Η επιστολή γράφτηκε στις 6-7-1904).

⁴² Βλέπε, Κων. Θ. Χιούτη, ό.π., σ. 135.

⁴³ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 596. (Για το έγγραφο βλέπε Σημ. 30).

⁴⁴ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 596. (Για το έγγραφο βλέπε Σημ. 30). Ο αναφερόμενος επίσκοπος είναι ο Ιερισσού και Αγίου Όρους Παρθένιος.

⁴⁵ Η ορθή γραφή του επιθέτου είναι Βουργαρελίδου και πιστεύουμε ότι ήταν θυγατέρα του δασκάλου Νικολάου Βουργαρελίδου (βλέπε Σημ. 13).

⁴⁶ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 596-597. (Για το έγγραφο βλέπε Σημ. 30).

⁴⁷ Βλέπε, Ιω. Βορβή, ό.π., σσ. 597-598. (Για το έγγραφο βλέπε Σημ. 30).

⁴⁸ Βλέπε και Ιω. Βορβή, ό.π., σ. 608. ■

EARTHQUAKE SEPT 32,
CHALDICCI, ATHOS.

EMERGENCY CAMP
LEA 1558 DAY 15 SEP 1932

LEA 1558 DAY 15

SAILORS FREETING,
TEMPORARY HUTS
IERISSOS BAY, SEPT. 02

CHALDIKI, ATHOS
EARTHQUAKE
SEPT. 12

GENERAL VIEW AFTER
RECONSTRUCTION BY RIF,
IERISSOS BAY, SEPT. 12

NAVAL RELIEF PARTY, IERISSOS

Δρώμενων λόγος

Κείμενο : ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΛΑΪΤΖΗΣ

Το ταξίδι μας στα πολιτιστικά δρώμενα του καλοκαιριού που μόλις αφήσαμε πίσω μας ήταν μικρό και οι αναμνήσεις λιγοστές. Ορόσημα στο μικρό αυτό ταξίδι θεωρώ ότι ήταν οι παραστάσεις της θεατρικής ομάδας του πολιτιστικού συλλόγου, που παρουσίασε το έργο του Αριστοφάνη "Πλούτος", στην Ιερισσό και σε χωριά της περιοχής και η υπέροχη βραδιά με το αυγουσιτιάτικο φεγγάρι να φωτίζει την εκδήλωση για την πανσέληνο αλλά και τις καρδιές μας στον λόφο του Αροβίγλι, σ' ένα τοπίο μαγευτικό, όπου γαληνεύει η ψυχή και το μυαλό που πρέπει να αξιοποιηθεί, όχι μόνο ο λόφος, αλλά και όλη η διαδρομή ανάμεσα στα σημαντικά αρχαία ευρήματα της αρχαίας Ακάνθου, ως τόπος περιπάτου και αναψυχής, αλλά και διεξαγωγής κάθε μορφής πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Στο σημείο αυτό να αναφέρω ότι αξίζουν τα εύσημα στο σύλλογο "φίλοι του περιβάλλοντος" γιατί πρωτοστάτησε στη διαμόρφωση του χώρου, και στο όραμά του για την κατασκευή ενός μικρού ανοικτού θεάτρου με ξύλινες κερκίδες, που είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί με τη στήριξη του δήμου, της αρχαιολογικής υπηρεσίας και των συλλόγων της Ιερισσού.

Κάθε χρόνο υποδεχόμαστε το φθινόπωρο κι αποχαιρετούμε το καλοκαίρι με το πανηγύρι που γίνεται **προς τιμή της Παναγίας στις 8 του Σεπτεμβρίου**. Έτσι και φέτος την παραμονή απολαύσαμε την παραδοσιακή χορωδία του συλλόγου και σιγοτραγουδήσαμε μαζί της Ιερισσιώτικα τραγούδια καθώς και το παραδοσιακό δρώμενο από την Θρακική Εστία Σερρών.

Ανήμερα της γιορτής της Θεομήτορος στήθηκε ένα εξαιρετικό λαϊκό πανηγύρι. Ο κόσμος το γλέντησε πραγματικά με τραγούδια και πολύ χορό, χόρτασε με το κουρμπάνι, ρεβίθια, κρέας με κριθαράκι -καλομαγειρεμένα με μεράκι από τους υπαλλήλους του δήμου- και με τα κεράσματα που πρόσφεραν οι σύλλογοι.

Έτοιμο είναι το **λαογραφικό μουσείο** που φιλοξενείται σε αίθουσα του πολιτιστικού κέντρου Ιερισσού. Το θαυμάσιο υλικό που συγκεντρώθηκε με φροντίδα και αγάπη από το σύλλογο "Π. Οργάνωση Νοικοκυράς Ιερισσού", αφού περιπλανήθηκε μερικά χρόνια σε αποθήκες και συρτάρια ξαναπαρουσιάζεται σε νέο χώρο πλέον. Ο δαίμονας των εκλογών είναι υπεύθυνος για την αναβολή των εγκαινίων, τα οποία περιμένουμε με ανυπομονησία

να οριστούν και πάλι.

Με την έλευση του "Καλλικράτη" είναι επιτακτική ανάγκη να αγκαλιαστούν και να ενισχυθούν απ' όλους τους Ιερισσιώτες οι δράσεις των συλλόγων. Δράσεις πολιτιστικές και κοινωνικές.

Από τις πιο σημαντικές κοινωνικές δράσεις είναι η **αιμοδοσία**. Η αιμοδοσία είναι μια ευγενική πράξη, είναι πράξη φροντίδας και αγάπης, της οποίας τα αποτελέσματα σώζουν ζωές. Με πρωτοβουλία του "Συλλόγου Γυναικών" και με τη στήριξη όλων των συλλόγων και της Κοινωφελούς Δημοτικής Επιχείρησης έγινε λαμπαδηφορία για την προώθηση της εθελοντικής αιμοδοσίας. Ο Σύλλογος Γυναικών πρωτοστατεί στην εθελοντική αιμοδοσία και στηρίζει την **τράπεζα αίματος**, την πιο σημαντική τράπεζα για την ζωή. Είναι καθήκον κάθε Ιερισσιώτη και Ιερισσιώτισας που μπορεί, να δίνει αίμα, γιατί δεν υπάρχει πολυτιμότερο δώρο απ' την εθελοντική αιμοδοσία, αφού στην πραγματικότητα είναι ένα δώρο ζωής γι' αυτόν που το δέχεται.

Στα **τριάντα χρόνια** της ζωής του πολιτιστικού συλλόγου δεν έχει βρεθεί ένας μόνιμος χώρος να στεγάσει τα τμήματά του, τις δράσεις του, την ιστορία του. Σ' όλα αυτά τα χρόνια τον περισσότερο καιρό ήταν άστεγος και περιπλανήθηκε σε έξι διαφορετικούς χώρους, μην αντέχοντας το οικονομικό βάρος του νοικιού και των παγιών εξόδων.

Τώρα ξεκινά μια νέα -η έβδομη- προσπάθεια νοικιάζοντας έναν ενιαίο ημιπόγειο χώρο 120 τετραγωνικών, που θα είναι έτοιμος μέχρι τα μέσα Νοεμβρίου, για να υποδεχτεί τα μέλη και τα τμήματά του συλλόγου. Και ίσως να φυτέψει σπόρους ελπίδας για μια, όσο το δυνατόν αμεσότερη και ουσιαστικότερη, πολιτιστική δραστηριοποίηση όλων μας με την ελπίδα να αγκαλιαστεί θερμά από όλους. Στην υλοποίηση αυτής της προσπάθειας κάθε είδους βοήθεια υλική και ηθική είναι ευπρόσδεκτη. Εκ μέρους του πολιτιστικού συλλόγου ευχαριστώ τον κ. Κεφαλά Αστέριο για την χορηγία των 500 € προς το σύλλογο.

Σχέδια για την αξιοποίηση αυτού του χώρου υπάρχουν αρκετά, όπως η δημιουργία δανειστικής βιβλιοθήκης που λείπει από την Ιερισσό. Για αρχή εκεί θα γίνονται οι πρόβες των τμημάτων του συλλόγου, όπως της **θεατρικής** που προσκαλεί, όποιον επιθυμεί να συμμετέχει στις δράσεις της (πληροφορίες: Σοφία Υψηλάντη τηλ. 6947697637).

Για όποιον αγαπάει τη μουσική και επιθυμεί να μάθει κάποιο μουσικό όργανο υπάρχει το **Μουσικό Σχολείο** της Κοινωφελούς Δημοτικής Επιχείρησης, όπου διδάσκονται **κιθάρα, πιάνο, μπουζούκι και**

βιολί. Τα δίδακτρα το μήνα είναι 60 ευρώ. Για παιδιά μέχρι επτά ετών γίνεται το μάθημα **μουσική προπαίδεια** με δίδακτρα 10 ευρώ (Πληροφορίες: Πολιτιστικό Κέντρο τηλ. 2377021130).

Ελπίζω ο χειμώνας να μην είναι ατέλειωτος και βαρύς, αλλά παραγωγικός και γλυκός. ■

Κουραχάνια της Ιερισσού

τ' Λάκη τ' Θύμκα

τ'ς Βαγγελίτσας ντου γιό

Γ' αυτά που σας αραδιάζω, ισεις θα βγάλι ντ' κρίσι!

Δεν γκντ' ιγώ. Μι γκτάτι κι γκτό. Για να μη μι λέτι αύριου κούχ-μούχ!

Η μαγκουσάρα η Στηριανή πάει στ' καλπουζανιάκα ντ' Μαρούδα να πεί του πόνου τ'ς, κι λέει:

Αχ, μαρ Μαρούδα! Τι κακό μας βρήκι στον σπίτ! Η Στέργιους όλη ντ' μέρα κατουράει αίμα. Μια γκβάρα μαζεύκι. Θα πεθάνι. Έχουμι καμιά δεκαριά λίρες στον σεντούκ, αλλά τ'ς έχουμι για ώρα ανάγκ.

Κ' η Μαρούδα τ'ν απαντάει:

Άντι μαρ' φιλινάδα, μι στιναχωριέσι! Σαμ τι η θκός μ' η Θόδουρους που πέθανε, ντούν έβλαγι! Άσχημα ντούν ήρθι;

Κάθι παραμονές Χριστούγεννα όπου ακούγαμι να τσαγνίζν τα γρούνια πλαλούσαμι να πάρουμι καμιά φούσκα.

Η φούσκα ήταν για μας τα πιτσιρίκια του καλύτερου παιχνιδ. Όποιος τ'ν έπερνε, καθάρζι τα ζούκια, ντ' σβούρζι μι στάχτ σι μιά χουχλάκα, τ' φούσκουνε κ' είχ ντ' καλύτερ μπάλα.

Έπρεπε όμως, για να πάρς ντ' φούσκα, να δείξς πρώτους του «πλί» σ'.

Η Κώτσους, η «**χελιδώνα**», φουρούσι ένα ριχτό καβάδ, χωρίς βρακί. Σήκουνι του καβάδ κι μέχρι να ξεκουμπουθούμι μεις μας τ'ς έπερνε ούλεις. Η Στέργιους η «**άλτσους**» μεράκι είχ να πάρει κι αυτός μια φούσκα. Πήγενε στου σπίτ με τ'ς γκαρίλες κι παραπουνιούνταν ζ' μάνα τ.:

Α ρε μάνα πάλι δε μπρόλαβα. Ντ' πήρι πάλι η Κώτσους, η «χελιδώνα». Δεν ερχεσι εσύ ρε μάνα να δείξς του θκός του «πλί» να πάρουμι κι μεις καμιά φούσκα!

Αχ γιέ μ! Ετς κι ρθώ εγώ κι δειξου του «πουλί» μου, θα φάμι όλου του γρούν.

DAM Caffè

Με σοφία, όνειρα, μεράκι και αγάπη δημιουργήσαμε ένα φιλόξενο, δικό σας χώρο, το **DAM Caffè**. Σας περιμένουμε στην καρδιά της Ιερισσού και σας προσφέρουμε πλούσιες γεύσεις, χαρά, γέλιο, ποιότητα, μουσικές απ' όλο τον κόσμο και live βραδιές για την διασκέδασή σας!

Τηλ: 6979778947

ΕΘΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ. ΜΙΑ ΝΕΑ ΜΟΡΦΗ ΕΞΑΡΤΗΣΗΣ.

Κείμενο : ΕΙΡΗΝΗ ΚΟΡΔΕΡΑ, Ψυχολόγος

Το διαδίκτυο είναι η επανάσταση της εποχής μας. Μας εισάγει σ' έναν «μαγικό» κόσμο απίστευτων δυνατοτήτων για ενημέρωση, επικοινωνία, ψυχαγωγία και αποτελεί ένα πολύτιμο εργαλείο που διευκολύνει την ζωή μας. Παρόλ' αυτά η μη συνετή χρήση του εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους. Ένας από αυτούς είναι ο εθισμός.

Δεν είναι λίγες οι περιπτώσεις ανθρώπων που περνούν ατελείωτες ώρες μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή παίζοντας παιχνίδια, κυρίως παιχνίδια ενσάρκωσης ρόλων (MMORPG) ή τυχερά παιχνίδια, συνομιλούν με αγνώστους σε δωμάτια συζητήσεων (chat rooms), συμμετέχουν σε sites κοινωνικής δικτύωσης όπως π.χ. τα facebook, my space και γενικά ασχολούνται με το διαδίκτυο σε τόσο μεγάλο βαθμό ώστε τελικά να επηρεάζεται αρνητικά η λειτουργικότητά τους, αλλά και η σωματική και ψυχική τους υγεία.

Στη χώρα μας μέχρι σήμερα δεν έχουν γίνει αρκετές έρευνες πάνω στο θέμα αυτό. Όσες έχουν γίνει αφορούν κυρίως εφήβους (Σιώμος, 2008) και φοιτητές (Φράγκος, 2009) και αναφέρουν ποσοστά εξάρτησης που αγγίζουν το 8,2% και το 7,2% αντίστοιχα. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ποσοστά αυτά είναι υψηλότερα από τα ποσοστά άλλων χωρών, όπως π.χ. της Νορβηγίας, στις οποίες το ποσοστό δικτύωσης του γενικού πληθυσμού στο διαδίκτυο είναι πολύ μεγαλύτερο. Αυτό πιθανώς οφείλεται στο γεγονός ότι στις χώρες αυτές η γνωριμία με το διαδίκτυο γίνεται στο πλαίσιο μιας συντονισμένης μαθησιακής διαδικασίας μέσα από την οποία τα παιδιά μαθαίνουν να το χρησιμοποιούν σωστά και ενημερώνονται για τους κινδύνους που εγκυμονεί η κατάχρηση. Αντίθετα στη χώρα μας η όλη διαδικασία βασιζόταν στην ατομική ενασχόληση του καθενός, με αποτέλεσμα να είναι πιο εύκολο ο χρήστης να πέσει θύμα εθισμού (Σιώμος).

Μερικά από τα συμπτώματα εθισμού είναι να θέλει κανείς να περνά όλο και περισσότερο χρόνο μπροστά στον υπολογιστή, να παραμελεί τους φίλους, την οικογένειά του και τις υποχρεώσεις του

για να ασχοληθεί με το διαδίκτυο και πολλές φορές να ξενυχτά για να μένει συνδεδεμένος. Επίσης το άτομο που έχει εθιστεί αισθάνεται ευφορία όση ώρα βρίσκεται στον υπολογιστή, ενώ σε αντίθετη περίπτωση νιώθει θλιμμένος, κενός ή οξύθυμος. Αντιδρά με θυμό, όταν κάποιος τον διακόπτει από την διαδικτυακή του ενασχόληση, λείπει ψέματα για το πόσες ώρες περνά στο διαδίκτυο και ενώ έχει πει ότι θα μειώσει το χρόνο που ασχολείται μ' αυτό, δεν καταφέρνει να το κάνει πράξη.

Η υπερβολική ενασχόληση όμως με το διαδίκτυο και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, πέρα από κοινωνικά, μπορεί να προκαλέσει και σωματικά προβλήματα, όπως μυοσκελετικές παθήσεις (π.χ. σκολίωση), ξηροφθαλμία, αλλαγή των συνηθειών ύπνου, μειωμένη αθλητική δραστηριότητα ή παραμέληση της προσωπικής υγιεινής. Επίσης έχει βρεθεί ότι σχετίζεται με την κατάθλιψη. Το πρόβλημα πάντως είναι συχνότερο στα αγόρια, σε άτομα που είναι πιο εσωστρεφή, με χαμηλή αυτοεκτίμηση και σε παιδιά των οποίων οι γονείς τους λείπουν πολλές ώρες από το σπίτι, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει έλεγχος.

Σε ό,τι αφορά βέβαια τους ανήλικους χρήστες,

το μεγάλο εμπόδιο ως προς το να ελεγχθεί και να οριοθετηθεί η ενασχόλησή τους με το διαδίκτυο είναι το «τεχνολογικό χάσμα γενεών» που υπάρχει. Ένα μεγάλο ποσοστό των γονέων είναι «ψηφιακά αναλφάβητοι» και έτσι δεν γνωρίζουν πώς να προστατεύσουν τα παιδιά τους. Αυτό που μπορούν όμως να κάνουν οι γονείς είναι να βάλουν ένα όριο ως προς τον αριθμό των ωρών που ασχολείται το παιδί τους με τον υπολογιστή (όχι πάνω από δυο ώρες την ημέρα, σύμφωνα με την Αμερικανική Παιδιατρική Ακαδημία), να τοποθετούν τον υπολογιστή σε κοινόχρηστο χώρο (σαλόνι) ώστε να μην απομονώνεται το παιδί και να υπάρχει έλεγχος, να χρησιμοποιούν ειδικά φίλτρα ώστε να μην υπάρχει πρόσβαση σε ακατάλληλες ιστοσελίδες (με πορνογραφικό υλικό, βία κ.τ.λ.), να ενημερώνονται και οι ίδιοι για θέματα του διαδικτύου και να συζητάνε με τα παιδιά τους για τις διαδικτυακές τους δραστηριότητες, όπως ακριβώς θα έκαναν και για οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα.

Σε καμία περίπτωση όμως οι γονείς δεν θα πρέπει να δαιμονοποιήσουν το διαδίκτυο και να απαγορεύσουν στα παιδιά τους να ασχολούνται με αυτό. Αντίθετα θα πρέπει να τα εκπαιδεύσουν για το πώς να το χρησιμοποιούν σωστά. Όπως ανέφερε και σε μια συνέντευξή της η καθηγήτρια πληροφορικής κ. Ασλανίδου «**δεν απαγορεύουμε στα παιδιά να περάσουν το πεζοδρόμιο, απλώς τα μαθαίνουμε πώς να περνούν με ασφάλεια**».

Για περισσότερες πληροφορίες και συμβουλές για το θέμα αυτό μπορείτε να απευθυνθείτε:

Γραμμή Βοήθειας «ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΩ», με αριθμό 800 11 800 15 (χωρίς χρέωση). Απευθύνεται σε εφήβους και τις οικογένειές τους παρέχοντας υποστήριξη και συμβουλές για θέματα που σχετίζονται με τη χρήση του διαδικτύου, του κινητού τηλεφώνου και των ηλεκτρονικών παιχνιδιών. Δευτέρα-Παρασκευή και ώρες 09:00-15:00.

Ιπποκράτειο Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης. Εξειδικευμένο ψυχιατρικό ιατρείο για την αντιμετώπιση του εθισμού παιδιών και εφήβων στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές και στο διαδίκτυο. Τηλ. για ραντεβού: 2310.814.780, Δευτέρα-Παρασκευή και ώρες 10:00-13:00. ■

ΖΑΧΑΡΟΠΛΑΣΤΕΙΟ
ΚΑΦΕ - BAR

ΑΚΑΝΘΟΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Η. ΣΑΒΒΙΔΗΣ

ΜΝΗΜΕΣ ΠΡΟΓΟΝΩΝ

Κείμενο : **ΑΣΤΕΡΙΟΣ ΚΑΡΑΜΠΑΤΑΚΗΣ**, Φιλολόγος • **ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΜΕΡΤΖΙΜΕΚΗΣ**, Αρχαιολόγος

Με τον παραπάνω τίτλο, στο τεύχος 48-49 της περιοδικής έκδοσης «ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ» (2003) της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής, ο φιλόλογος Αστέριος Καραμπατάκης, αναδεικνύει ένα ενδιαφέρον πρωτότυπο έγγραφο, που ανασύρθηκε από το πολύτιμο αρχείο του αείμνηστου ιστορικού της Χαλκιδικής Στέφανου Αθ. Κότσιανου.

Αναφέρεται σε ένα συνεταιρικό έγγραφο, που συντάχθηκε το Μάρτιο του 1914, μεταξύ των Αθανασίου Στ. Κότσιανου και του Νικολάου Βασ. Πάππα και αφορούσε την από μέρους τους εμπορία και εκμετάλλευση ψαριών από το νταλιάνι της Κουμίτσας, περιοχής Ιερισσού.

Παραθέτουμε παρακάτω το συνεταιρικό έγγραφο που προαναφέρθηκε, το πρωτότυπό του και σχόλια του συγγραφέα.

Στη συνέχεια και με την ευκαιρία της αναφοράς στο «νταλιάνι», ο αρχαιολόγος της 10^{ης} Εφορείας Βυζαντινών Αρχαιοτήτων Νικόλαος Μερτζιμέκης, παραθέτει επιστημονικά στοιχεία με τον τίτλο «Στασειδία αλιευτικά – ψαρότοποι- Dalyan-I («νταλιάνι») των Αθωνικών μονών στον κόλπο της Κουμίτσας, περιοχής Ιερισσού.

• ΑΣΤΕΡΙΟΥ ΚΑΡΑΜΠΑΤΑΚΗ, φιλόλογου ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΚΟ ΕΓΓΡΑΦΟ

Είναι γνωστή η πλούσια ιστορία, λαογραφία και παράδοση που διαθέτει η Ιερισσός (αρχαία Άκανθος), στα βορειοανατολικά της Χαλκιδικής, δίπλα στην Κιβωτό της Ορθοδοξίας, το Άγιον Όρος. Ανάμεσα στις έντονες δραστηριότητές της ήταν και το ιχθυεμπόριο. Το έγγραφο που ακολουθεί είναι ένα ιδιωτικό συμφωνητικό, που έχει νομική μορφή συνεταιρικού εγγράφου και συντάχθηκε μεταξύ

των Αθανασίου Στ. Κότσιανου, μεγαλοκτηματία, πατρός του ιστοριοδίφη Στεφάνου Κότσιανου, και του Νικολάου Β. Πάππα, πάππου του δικηγόρου Νικολάου Β. Πάππα.

Η συνεταιριστική πράξη αφορούσε εμπορία και εκμετάλλευση ιχθύων από το «νταλιάνι» της Ιερισσού.

Όπως εξιστορεί ο Ιερισσιώτης Νικόλαος Τούμπελης:

«Το νταλιάνι ήταν ιχθυοτροφείο, όπου, από αρχαιοτάτων χρόνων, γινόταν περισυλλογή των ψαριών. Η λειτουργία του ήταν εποχιακή (Μάιος – Ιούνιος), την δε εκμετάλλευση είχαν αρχικά ιδιώτες, στην συνέχεια δε ο αλιευτικός συνεταιρισμός (παράκτιο) και κατόπιν, οι αλιείς (τράτες). Το έργο διεξαγόταν με ανάθεση από την αρμόδια Εφορία κατόπιν διαγωνισμού. Σήμερα το νταλιάνι είναι ανενεργό».

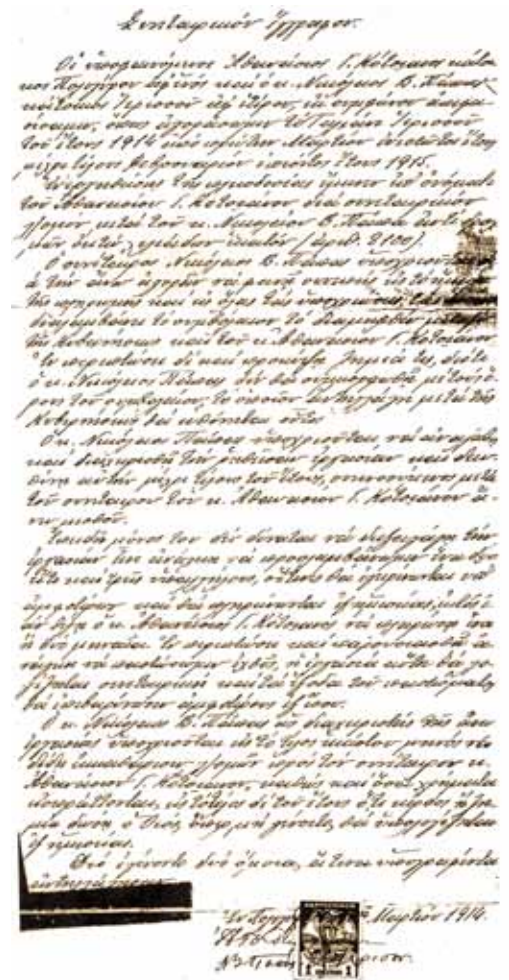
Το «συνεταιρικό έγγραφο» έχει ως εξής:

Συνεταιρικό έγγραφο

«Οι υποφαινόμενοι Αθανάσιος Γ. Κότσιανος κάτοικος Πολυγύρου αφ' ενός και ο κ. Νικόλαος Β. Πάππας κάτοικος Ιερισσού αφ' ετέρου, εκ συμφώνου απεφασίσαμεν, όπως αγοράσωμεν το Ταλιάνι Ιερισσού του έτους 1914 από πρώτην Μαρτίου ενεστάτος έτους μέχρι τέλους Φεβρουαρίου επόντος έτους 1915.

Ενεργηθείσης της πλειοδοσίας έμεινεν επ' ονόματι του Αθανασίου Γ. Κοτσιάνου δια συνεταιρικόν λ/σμόν μετά του κ. Νικολάου Β. Πάππα αντί δραχμών οκτώ χιλιάδων εκατόν (αριθ. 8100).

Ο συνέταρος Νικόλαος Β. Πάππας υποχρεούται δια την άνω αγοράν να φανή συνεπής εις το ήμισυ της πληρωμής και εις όλας τας υποχρεώσεις, τας οποίας διαλαμβάνει το συμβόλαιον το διαμειφθέν μεταξύ της Κυβερνήσεως και του Αθανασίου Γ. Κοτσιάνου. Εν περιπτώσει δε και προκύψη ζημία τις,

διότι ο κ. Νικόλαος Πάππας δεν θα συμμορφωθή με τους όρους του συμβολαίου, το οποίο αντηλλάγη μετά της Κυβερνήσεως θα ευθύνηται ούτος.

Ο κ. Νικόλαος Πάππας υποχρεούται να αναλάβη και διαχειριστή την ρηθείσαν εργασίαν και διευθύνη αυτήν μέχρι τέλους του έτους, συνεννοούμενος μετά του συνταίρου του κ. Αθανασίου Γ. Κοτσιάνου άνευ μισθού. »

Βιβάρια*–Στασειδία αλιευτικά–Ψαρότοποι–Dalyan-i των Αθωνικών μονών στον Κόλπο της Κουμίτσας, περιοχής Ιερισσού.

A/A	ΜΟΝΗ	ΠΕΡΙΟΧΗ	ΕΤΟΣ
1.	Βατοπεδίου	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
2.	Διονυσίου	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
3.	Δοχειαρίου	Ψαρότοπος στην Κομίτσια. Στον βακούφναμέ της μονής αναφέρεται ιχθυαλείο στην Κομίτσια.	1568 1588
4.	Ιβήρων	Τρεις ψαρότοποι (Dalyan-i) στις τοποθεσίες Άγιος Ευθύμιος, Αμπελίτσι και Πίθος στον Κόλπο Κομίτσας.	1568
5.	Καρακάλλου	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
6.	Κουτλουμουσίου	Ψαρότοπος (αποκτήθηκε από τη Σύναξη) στην τοποθεσία Κοντόσκαλα στον Κόλπο της Κουμίτσας, όπου αναφέρεται και ως «στασειδίων αλιευτικών εις την Κομίτσιασαν το του Σκαλή επονομαζόμενον».	1405 1568
7.	Ξενοφώντος	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
8.	Παντοκράτορος	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
9.	Αγ. Παντελεήμονος	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
10.	Σταυρονικήτα	Στην τοποθεσία Πλατύ στον Κόλπο Κομίτσας.	1568
11.	Φιλοθέου	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1568
12.	Χελανδαρίου	Στην τοποθεσία Λάκκος στον Κόλπο Κομίτσας.	1568 1585
13.	Αγίου Παύλου	Ψαρότοπος στην Κομίτσια.	1516
14.	Μεγ. Λαύρας	Αναφέρεται ως «στασειδίων αλιευτικών Πίθος» στην Κομίτσια και ήταν αντικείμενο διαφοράς μεταξύ των Λαυριωτών και Ιβηριτών.	1522 1568

*Βιβάρια είναι ο κατάλληλα διαμορφωμένος και περιφραγμένος τόπος σε θάλασσα, ποταμό ή λίμνη, στον οποίο εκτρέφονται ψάρια, δηλαδή το ιχθυοτροφείο. Η λέξη παράγεται από τη μεσαιωνική λέξη βιβάριον και αυτή από τη λατινική vivarium. Σήμερα τα βιβάρια (αλλιώς και διβάρια) είναι τεχνητά, έργα του ανθρώπου, ενώ παλαιά ήταν αποκλειστικά φυσικά δημιουργήματα.

»

Επειδή μόνος του δεν δύναται να διεξαγάγη την εργασία, είναι ανάγκη να προσλαμβάνωμεν ένα δύο είτε και τρεις υπαλλήλους, οίτινες θα εγκρίνωται υπ' αμοτέρων και θα πληρώνονται εξ ημισείας, εκτός εάν θέλη ο κ. Αθανάσιος Γ. Κότσιανος να πληρώση ένα ή δύο μηνιαία. Εν περιπτώσει και παρουσιασθή ανάγκη να παστώσωμεν ιχθύς, η εργασία αυτή θα λογίζεται συνεταιρική και τα έξοδα του παστώματος θα επιβαρύνωσιν αμοτέρους εξ ίσου.

Ο κ. Νικόλαος Β. Πάππας, ως διαχειριστής της άνω εργασίας, υποχρεούται εις το τέλος εκάστου μηνός να δίδη εκκαθάρισιν λ/σμών προς τον συνέταιρον κ. Αθανάσιον Γ. Κότσιανον, καθώς και όσα χρήματα εισπράττονται, εις το τέλος δε του έτους, ο,τι κέρδος ή ζημία δώση ο Θεός, όπερ μη γένοιτο, θα υπολογίζεται εξ ημισείας.

Διό εγένοντο δύο όμοια, άτινα υπογραφέντα αντηλλάγησαν

Εν Πολυύρ..... τη Μαρτίου 1914
(υπογραφές)"

• ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΕΡΤΖΙΜΕΚΗ, αρχαιολόγου

Στασειδία αλιευτικά –Ψαρότοποι–
Dalyan-ι των Αθωνικών μονών στον
Κόλπο της Κουμίτσας, περιοχής
Ιερισσού.

Μία από τις συνισταμένες της παραγωγικής δραστηριότητας των αγιορειτικών μετοχιών ήταν και η αλιεία. Η αλιευτική δραστηριότητα τον 16^ο αιώνα ήταν ιδιαίτερα ανεπτυγμένη ιδίως στην περιοχή της Κουμίτσας όπου οι 14 από τις 20 αθωνικές μονές διέθεταν καθορισμένους ψαρότοπους. Φαίνεται ότι η παραγωγική χρήση της θάλασσας είχε οδηγήσει και στη νομική κατοχύρωση δικαιωμάτων σε αυτήν.

Από τις μέχρι τώρα έρευνές μας προκύπτει ότι η παλαιότερη αναφορά γίνεται το 1405, όταν η μονή Κουτλουμουσιού αποκτά από τη Σύναξη «στασειδίων αλιευτικών εις την Κομίτισσαν το του Σκαλή

επονομαζόμενον». Οι ψαρότοποι καταχωρήθηκαν στο κατάστιχο του 1568 μεταξύ των φορολογικών προσόδων του χωριού της Κομίτισσας, η οποία αναφέρεται ως Gomitisa. Το ίδιο έτος αναφέρονται επίσης και στους καταλόγους των βακουφικών κτημάτων των εν λόγω μονών.

Δεν είναι τυχαία η παρουσία των αθωνιτών στους ψαρότοπους της Κουμίτσας εάν αναλογιστεί κανείς ότι ένα σημαντικό τμήμα της διατροφής τους ήταν τα ψάρια για τα οποία φορολογούνταν με ένα σημαντικό ποσό.

Νταλιάνι

Στη συνέχεια παραθέτουμε αναλυτικό κατάλογο με τις μονές που κατείχαν ψαρότοπους στην περιοχή του Κόλπου της Κουμίτσας, καθώς επίσης και άλλα στοιχεία όπου αυτά υπάρχουν (έτος, τοπωνύμια κλπ.).

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ηλίας Κολοβός, *Χωρικοί και μοναχοί στην οθωμανική Χαλκιδικής 15^{ος}-16^{ος} αι.*, τ. II, Διδακτορική Διατριβή, Θεσσαλονίκη 2000.
- ΠΑΡΟΥΣΙΑ Ιεράς Μονής Δοχειαρίου, Άγιον Όρος 2001.
- P. Lemerle, Archives de l' Athos II, Actes de Kurlumus, Παρίσι 1988, αρ. 43.
- Φ. Κοτζαγεώργης, *Η αθωνική μονή Αγίου Παύλου κατά την οθωμανική περίοδο*, Θεσσαλονίκη 2002. ■

Η δικαιοσύνη του 1956

Πήγα να βρω την δικαιοσύνη την ήβρα γερασμένη βασανισμένη κι αδύναμη και πολυπικραμένη.

Την έφαγε η αδικία και η ψευδομαρτυρία το χρέμα το διαβολικό κι τ' πήραν τα πρωτεία.

Το χρέμα έχει δηλητήριο διάβολος αν το σερβίρει κι άμα το διεί η δικαιοσύνη φεύγει από το παραθύρι.

Την βοηθούν οι δικασταί κι εισαγγελείς ακόμα νικούνε οι ψευδομάρτυρες έχουν πιο μεγάλο κόμμα.

Και δεν φοβούνται δικαστάς τους νόμους και τα άρθρα και βάζουν την δικαιοσύνη και κάθεται σαν την γάτα.

Κι έτσι καλέ μου άνθρωπε αν τύχει και κάτι πάθεις γρήγορα πάνε στον παππά παράκληση να διαβάσεις.

Δημήτρης Ζουμπιάς

Παράδοση: παρόν και μέλλον

Κείμενο : ANNA ΛΑΓΟΝΤΖΟΥ

Επειδή στα δύο προηγούμενα τεύχη του περιοδικού, το θέμα «**ιερισιώτικη παράδοση**» κυριάρχησε, έτσι ώστε να γίνει αφορμή για συζήτηση ανάμεσα σε αρκετούς φίλους – αναγνώστες του περιοδικού, ένιωσα την ανάγκη να εκφράσω κάποιες σχετικές απόψεις μου.

Στον όρο «**ιερισιώτικη παράδοση**» συμπεριλαμβάνονται γραπτά κι άγραφα στοιχεία της ζωής της παλαιότερης γενιάς που περνούν στην επόμενη, αλλά και ιστορικά πρόσωπα και γεγονότα που έπαιξαν ρόλο στο παρελθόν στον τόπο μας.

Όπως σε αρκετούς από εμάς θα άρεσε να βρισκαμε το γενεαλογικό μας δέντρο, έτσι θέλω να πιστεύω ότι θα μας ενδιέφερε να ανακαλύπταμε όσα συνέβησαν στον τόπο μας, στο κοντινό αλλά και στο μακρινό παρελθόν.

Θα μου πείτε μόνο από καθαρή περιέργεια; Για να μαζέψουμε κι άλλη άχρηστη γνώση; Κάθε άλλο... Απλά γιατί γνωρίζοντας μπορούμε να συγκρίνουμε, να κρίνουμε, να τιμήσουμε ή και να απορρίψουμε ό,τι πιστεύουμε ότι δεν αντέχει στο χρόνο.

Καθώς ξεφυλλίζουμε ένα φωτογραφικό άλμπουμ βιώθουμε συγκίνηση βλέποντας αγαπημένα

πρόσωπα που μας έχουν λείψει, έτσι κι όταν ερχόμαστε σε επαφή με ιστορικά ντοκουμέντα ή μνημεία της εποχής τους, ξαναζούμε στιγμές της δικής τους ζωής.

Τα γραπτά ντοκουμέντα, το φωτογραφικό υλικό, τα βιβλία τοπικών συγγραφέων, τα μνημεία και τα τραγούδια του τόπου μας αποτελούν πρωτογενείς πηγές πληροφόρησης, που μας αποκαλύπτουν στοιχεία πολύτιμα για την τοπική μας ιστορία. Έτσι συνδεόμαστε με το παρελθόν, αλλά προσοχή! δεν απορρίπτουμε ούτε και ξεκόβουμε από το παρόν και το μέλλον.

Είναι γνωστό ότι ανεξάρτητα από την ανθρωπινή θέληση, όλα γύρω μας αλλάζουν ραγδαία... αφού η ίδια η ζωή είναι εξέλιξη. Η παγίδα που θα μπορούσαμε να πέσουμε θα ήταν να μεγαλοποιήσουμε ό,τι έγινε στο παρελθόν και να υποβαθμίσουμε όποια κατάκτηση και πρόοδος σημειώνεται σήμερα.

Συχνά ακούγεται ότι η εποχή μας είναι δύσκολη, επικίνδυνη, χωρίς ηθικές αξίες και γενικά υπάρχει ανασφάλεια για το τι μας περιμένει. Όσα όμως αφορούν το παρελθόν έχουν κριθεί. Άρα μπορούμε να τα εκτιμήσουμε και να τα αξιολογήσουμε με ασφάλεια. Δεν θα συμφωνούσα με όσους κινδυνολογούν. Και το παρόν και το μέλλον μας

προσφέρουν πάντοτε ευκαιρίες για να αποδείξουμε ότι και στην εποχή μας μπορούμε να πετύχουμε αρκετά σε πολλούς τομείς. Απτό παράδειγμα είναι ο τρόπος διάσωσης στοιχείων της παράδοσής μας μέσω του περιοδικού μας, αλλά και μέσω της ηλεκτρονικής σελίδας του (ας είναι καλά η πρόοδος της τεχνολογίας).

Ακόμα η πόλη μας σήμερα δε θυμίζει σε τίποτα το χωριό του 1950 ή του 1960 όπως πληροφορηθήκαμε και από το φωτογραφικό υλικό (βλ «**Κύτταρο**» τεύχος 1). Η εξέλιξη είναι φανερή και σαφώς αφού διευκολύνει τη ζωή μας θετική.

Όσο για τα τοπικά τραγούδια μας και τη διάσωσή τους... σκεφτείτε μέχρι και η προηγούμενη γενιά είχε μουσικά ακούσματα – εκτός από τα παραδοσιακά μας τραγούδια – μόνο από τα γραμμόφωνα και τα τρανζίστορ της εποχής.

Στη σημερινή εποχή με το βομβαρδισμό των μουσικών ακουσμάτων που έχουμε υποστεί όλοι μας, είναι θαύμα που τα έχουμε διαφυλάξει και τα αναζητούμε έστω και στις παραδοσιακές μας γιορτές. Και εδώ δεν μπορεί να μη γίνει αναφορά στη σημαντική προσφορά του ιστορικού και λαογράφου κ. Ι. Μαρίνου.

Η ζωή τρέχει και εμείς θα πρέπει να κοιτάμε με Ηελπίδα μπροστά. Με εφόδια τη γνώση και την εμπειρία μπορούμε να βλέπουμε το μέλλον όχι τρομακτικό αλλά προκλητικό. Γιατί θα πρέπει να λάβουμε υπόψη μας ότι οι καλύτεροί μας πρόγονοι θα πρέπει να είναι και οι δικές μας αρετές. ■

«ΚΕΡΑΣΟΥΔΑ»

(Βαθμός δυσκολίας 2*)

Κείμενο : ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ • Φωτογραφίες : ΚΩΣΤΑΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ

Αυτή τη φορά θα βγούμε λίγο έξω από τα «στενά» όρια της Ιερισσού και θα πάμε σε μια πανέμορφη περιοχή που βρίσκεται στο βουνό Στρεμπενίκος.

Εκεί υπάρχουν οι αιωνόβιες καστανιές που μοιάζουν λες και βγήκαν από παραμύθι.

Όλη η έκταση προστατεύεται από το «Natura 2000» και έχει μερικώς αξιοποιηθεί έτσι ώστε να είναι επισκέψιμη. Η διαδρομή αυτή μπορεί να

συντηρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα απ' το Δασαρχείο. Υπάρχουν όμως 2-3 σημεία που σε περιπτώσεις που έχει προηγηθεί έντονη βροχόπτωση μπορεί να γίνουν δύσκολα προσπελάσιμα, ακόμα και με 4X4.

Μετά από διαδρομή 1,5 χλμ. στο δασικό δρόμο φτάνουμε σε μια διακλάδωση. Εκεί στρίβουμε αριστερά και συνεχίζουμε γι' άλλο 1,5 χλμ. Τότε συναντάμε ένα ξέφωτο μ' ένα μικρό άσπρο εκκλησάκι, στα αριστερά του δρόμου. Στο σημείο αυτό κάνουμε την πρώτη μας

πραγματοποιηθεί μόνο με αυτοκίνητο 4X4 ή με πεζοπορία για όσους αντέχουν.

Πάμε λοιπόν να γνωρίσουμε την περιοχή της «Κερασούδας». Το φανταστικό αυτό μέρος βρίσκεται στον ορεινό όγκο της Στρατονίκης. Όμως για να πάμε εκεί ξεκινώντας από την Ιερισσό, κατευθυνόμαστε προς την Ολυμπιάδα. Σε 21 χιλιόμετρα (20 λεπτά περίπου) αφήνουμε τον κεντρικό ασφαλτικό δρόμο και στρίβουμε προς τα αριστερά σ' ένα λοξό ανηφορικό χωματόδρομο. Απ' αυτό το σημείο ξεκινάει η περιήγησή μας.

Εδώ, όσοι έχουν αποφασίσει να κάνουν τη διαδρομή με τα πόδια, αφήνουν τα οχήματά τους, παίρνουν μερικές βαθιές αναπνοές και ξεκινάνε.

Η διαδρομή είναι ανηφορική κι ο δρόμος

στάση και απολαμβάνουμε τη θέα του Στρυμονικού κόλπου. Με καθαρό καιρό φαίνονται ακόμα και τα σπίτια από τα παράλια του νομού Καβάλας. Συνεχίζοντας μετά από 2,5 χλμ. βρίσκουμε μία διακλάδωση, η οποία αριστερά πάει προς «Άσπρα Χώματα», ενώ ευθεία πάει προς «Κερασούδα» (υπάρχουν και σχετικές πινακίδες). Από το σημείο αυτό και μετά από 2,5 χλμ. φτάνουμε στην περιοχή «Κερασούδα». Εκεί έχει δημιουργηθεί ένας πρόχειρος χώρος αναψυχής. Είναι το ιδανικό μέρος για να καθίσουμε, να απολαύσουμε την ομορφιά της φύσης και τις γεύσεις των φαγητών που έχουμε πάρει μαζί μας.

Όμως η μαγεία του τοπίου δε σταματάει εδώ. Αντίθετα συνεχίζοντας για 1 χλμ. περίπου φτάνουμε στο μέρος, όπου υπάρχουν οι «Αιωνόβιες Καστανιές». Πραγματικά μνημεία της φύσης. Τώρα βρισκόμαστε

σε υψόμετρο 700 μέτρα περίπου και το τοπίο χαρακτηρίζεται από τα τεράστια δέντρα, που με την επιβλητική τους παρουσία, μας παρασέρνουν σε κόσμους ονειρικούς, περιτριγυρισμένους από φανταστικά πλάσματα, όπως αυτά που μας διηγούνταν οι παππούδες μας όταν ήμασταν παιδιά. Είναι ένα κομμάτι του δάσους που σε συναρπάζει ίσως με διαφορετικούς τρόπους τον καθένα, όμως το σίγουρο είναι ότι θα το θυμόμαστε για καιρό.

Προχωρώντας ακόμα λίγο η βλάστηση αλλάζει και αντί για καστανιές, βελανιδιές και οξιές εμφανίζονται διάφορα είδη Ελάτης, λίγα στην αρχή, αλλά στην πορεία γίνονται πραγματικό ελατόδασος. Από το σημείο αυτό και μετά από 1 χλμ. περίπου, συναντάμε ακόμη ένα ξέφωτο, όπου από εκεί φαίνεται η χερσόνησος του Άθω, με το στενό της σημείο, όπου στα αρχαία χρόνια κατασκευάστηκε η διώρυγα του Ξέρξη, να ξεχωρίζει χαρακτηριστικά. Η όλη διαδρομή διαρκεί μία (1) ώρα, χωρίς στάσεις, με το αυτοκίνητο, ενώ για τους τολμηρούς που θα την πραγματοποιήσουν με τα πόδια έχει διάρκεια περίπου 4 ώρες. Για την επιστροφή μας οι πεζοπόροι ακολουθούμε αντίστροφη πορεία τριών (3) περίπου ωρών. Οι υπόλοιποι που επιβαίνουμε σε οχήματα, μπορούμε να συνεχίσουμε ευθεία για ένα χιλιόμετρο ακόμη περίπου για να βγούμε σε μια διακλάδωση που λέει «προς Αετοράχη». Ακολουθώντας αυτήν την πορεία και μετά από 6 χλμ (σχεδόν 30 λεπτά), τα οποία μας περνάνε μέσα από ένα μεγάλο δάσος Οξιάς, φτάνουμε σ' έναν ασφαλτοστρωμένο δρόμο. Στρίβοντας δεξιά σ' αυτόν πάμε προς Ολυμπιάδα, ενώ στρίβοντας προς τα αριστερά του πάμε προς Βαρβάρα. Και οι δύο κατευθύνσεις του μας οδηγούν πίσω στην Ιερισσό.

Μικρές συμβουλές:

- Έχετε μαζί σας ένα μπουκαλάκι νερό!
- Φοράτε αθλητικά, άνετα παπούτσια! ■

*Κλίμακα δυσκολίας διαδρομής 1-5 (Εύκολο-δύσκολο)

“Natura 2000”

Οι περιοχές προστασίας της φύσης εισήχθησαν ως κατηγορία προστατευόμενων περιοχών με τον Ν. 1650/1986 (άρθρα 18 και 19). Έως και τον Δεκέμβριο του 2009 έχουν κηρυχθεί 23 περιοχές.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ ΔΙΠΛΑ ΜΑΣ

Κείμενο : ΒΙΒΗ ΛΕΜΠΙΔΑ • ΘΑΝΑΣΗΣ ΓΚΙΟΡΣΟΣ

Το Δίκτυο Natura 2000 είναι ένα ευρωπαϊκό δίκτυο προστατευόμενων περιοχών που είναι σημαντικές σε ευρωπαϊκό επίπεδο επειδή φέρουν μοναδικά οικολογικά χαρακτηριστικά. Η σπανιότητα διαφόρων ειδών της χλωρίδας και της πανίδας, η μοναδικότητα του τοπίου ή ακόμα και η σπουδαιότητα ενός τοπίου ως καταφυγίου άγριας πανίδας αποτελούν κάποια κριτήρια για την ένταξη αυτών των περιοχών στο δίκτυο Natura. Ο κύριος όμως λόγος είναι η ανάγκη προστασίας αυτών των περιοχών από τις διάφορες δραστηριότητες του ανθρώπου (αλόγιστη υλοτομία, υπερβόσκηση κ.ά.).

Στην περιοχή μας έχουμε το προνόμιο να βρισκόμαστε δίπλα σε δύο τέτοιες περιοχές:

A. Στρατονικό όρος-κορυφή Σκαμνί

Η κορυφή Σκαμνί του Στρατονικού όρους αποτελεί "Τόπο Κοινοτικής Προστασίας" του Δικτύου Natura 2000. Είναι γνωστή στην περιοχή και ως όρος Στρεμπενίκος.

Είναι τόπος με κατάλληλες συνθήκες για την

Αιώνιες καστανιές

Τέλος οι καστανιές που δεν αφήνουν εύκολα άλλο δασικό είδος να αναπτυχθεί ανάμεσά τους, φύονται στις πιο απότομες και απόκρημνες πλαγιές του όρους κάνοντας δυσπρόσιτη την περιήγησή σου σ' αυτές.

Μέσα σε αυτό το μοναδικό τοπίο, υπάρχουν

Δάσος Αγίου Όρους

μεμονωμένα δέντρα που έζησαν εκεί για εκατοντάδες χρόνια και σήμερα στέκουν ακόμα εκεί όρθια τα απομεινάρια τους για να τα θαυμάσεις.

B. Χερσόνησος του Άθω

Η χερσόνησος του Άθω αποτελεί επίσης "Τόπο Κοινοτικής Προστασίας" του Δικτύου Natura και από το 1988 έχει προστεθεί στον κατάλογο παγκόσμιας κληρονομιάς της Unesco για τον μοναδικό πνευματικό και φυσικό της πλούτο.

Η γεωγραφική απομόνωση της χερσονήσου επιτρέπει την προστασία του φυσικού περιβάλλοντός της από την οικιστική ανάπτυξη, με αποτέλεσμα να παραμένει ένα από τα ελάχιστα φυσικά οικοσυστήματα στην Ευρώπη.

Η κορυφή του Άθω βρίσκεται στα 2033μέτρα.

Οι κλιματικές ζώνες ποικίλουν από αλπική στην κορυφή έως μεσογειακή δίπλα στη θάλασσα. Η βλάστηση είναι εντελώς ανέπαφη και το Όρος καλύπτεται 90% από δέντρα. Τα κύρια δασικά είδη είναι οι καστανιές, οι λεύκες, οι δρυές και τα έλατα. Βασικό χαρακτηριστικό της περιοχής είναι η ποικιλία των ειδών. Έχουν καταγραφεί περίπου 1500 είδη φυτών δημιουργώντας ένα απείρου κάλλους φυσικό περιβάλλον.

Στην περιοχή υπάρχουν ήπιες μορφές δραστηριότητας, όπως η υλοτομία, η αμπελουργία και οινοποιία, η μελισσοτροφία και η καλλιέργεια της ελιάς που έχουν ως κύριο σκοπό να καλύψουν τις ανάγκες των μοναστηριών.

Δάσος Αγίου Όρους

Αξίζει επίσης να γίνει αναφορά στην άγρια πανίδα της περιοχής. Πολλά άγρια ζώα, όπως αγριογούρουνα, ζαρκάδια, αλεπούδες, τσακάλια, αετοί, γεράκια κ.ά.

Είμαστε προνομιούχοι και πρέπει να είμαστε ευγνώμονες που ζούμε δίπλα σε τέτοιους παραδείσους. Ας γίνουμε λοιπόν περισσότερο ευαισθητοποιημένοι όσον αφορά το περιβάλλον για να μπορούμε να τους διαφυλάξουμε στις επόμενες γενιές. ■

αναπαραγωγή αρπακτικών πτηνών και άλλων ειδών. Κυριαρχούντα δασικά είδη της περιοχής είναι η οξυά, η δρυς και η καστανιά. Χαρακτηριστικό αυτής της περιοχής είναι οι απaráμιλλης ομορφιάς συστάδες, άλλοτε αμιγείς (δηλ. με ένα δασικό είδος) και άλλοτε μεικτές (δρυός και οξυάς) που εναλλάσσονται τόσο αρμονικά, κάνοντας το τοπίο μοναδικό.

Τα ψηλά δέντρα οξυάς ύψους ως 40 μ. στέκονται επιβλητικά δηλώνοντας την παρουσία τους στην περιοχή πάνω από 100 χρόνια.

Οι πυκνές συστάδες δρυός κάνουν δύσκολη την περιπλάνηση σου μέσα σ' αυτές χαρίζοντας την αίσθηση της απόλυτης επαφής σου με την φύση. Κάτω από την σκιά του φυλλώματος τους νιώθεις προστατευμένος και απομακρυσμένος από την πολύβουη καθημερινότητά σου.

BOREINOS

Φωτοβολταϊκά Συστήματα *έως 100% χρηματοδότηση*

Μελέτες Πυρασφάλειας

Μελέτες Εξοικονόμησης Ενέργειας

Ηλεκτρομηχανολογικές Μελέτες

Βορεινός Θεολόγης | Διπλ. Ηλεκτρολόγος Μηχανικός
vorinos@gmail.com | Τηλ: 6972421868 | Ιερισσός

Το καράβι και ο ναύαρχος

Κείμενο : ΑΛΚΙΒΙΑΔΗΣ ΚΟΥΜΑΡΟΣ

Κάθε χρόνο το καλοκαίρι έρχονταν τον Αύγουστο μήνα στον κόρφο της Ιερισσού 5-6 πολεμικά καράβια εγγλέζικα. Εκεί φούνταραν τις άγκυρες και μένανε 5-10 μέρες. Μετά σαλπάριζαν και έφευγαν. Ήταν τόσο μεγάλα και κάτασπρα σαν γλάροι. Εμείς τα παιδιά καθόμασταν στην παραλία και τα βλέπαμε. Αν και ήταν τόσο μακριά νομίζαμε ότι ήταν κοντά μας και λέγαμε ο καθένας την σκέψη του: «Πόσα κανόνια έχει το καθένα;» «Πόσα μίλια τρέχουν;» «πόσους ναύτες έχουν;» και άλλες πολλές ασήμαντες ερωτήσεις. Ποτέ δεν συμφωνούσαμε! Πολλές φορές ρωτούσαμε αυτούς, που υπηρέτησαν ναύτες στο πολεμικό ναυτικό και μας βγάζαν από την απορία: «Αυτά τα πολεμικά καράβια είναι μια μοίρα από τον αγγλικό στόλο και κάμνουν γυμνάσια στο Αιγαίο πέλαγος. Βάση έχουν στο Μούδρο της Λήμνου και έρχονται εδώ να ξεκουραστούνε.

Όλο το καλοκαίρι περνούσε με παιχνίδια. Όλη μέρα κολυμπούσαμε, ακολουθούσαμε τους «γρίπους» και μαζεύαμε ψάρια να πάμε στο σπίτι μας.

Όταν ζύγωνε ο Σεπτέμβρης, ζύγωνε κι ο τρύγος, όλοι ετοιμάζονταν. Κατέβαζαν τα κρασοβάρελα στην παραλία και τα γέμιζαν με θαλασσινό νερό, για να φουσκώσουν γιατί ήταν ανοιγμένα και να φύγει από μέσα η ξινίλα για να μη χαλάσει το κρασί.

Το 1932 Αύγουστος μήνας τα καράβια δεν φάνηκαν. Κάθε μέρα αγναντεύαμε το πέλαγος και απορούσα με γιατί. Κάποια μέρα ρωτήσαμε έναν μεγαλύτερο μας και μας έδωσε την απάντηση: «Όταν ήλθαν πέρυσι το καλοκαίρι μια βραδιά έβγαλε ένα μελτέμι με πολλά μποφόρ και ο αέρας έκοψε το σκοινί από μία βενζινάκατο, που ήταν δεμένη δίπλα στο βαπόρι. Την έριξε έξω στον Καλατζή το λάκο. Το πρωί κάποιος πέρασε από εκεί είδε την βενζινάκατο πεταμένη έξω και έβγαλε την μηχανή. Όταν ήρθαν οι Εγγλέζοι να πάρουν το

σκάφος ήταν χωρίς την μηχανή. Αμέσως διαμαρτυρήθηκαν στις αρχές του χωριού. Βάλαν τελάληδες και φώναζαν: «Όποιος πήρε την μηχανή να την παραδώσει και δεν θα πάθει τίποτα. Όποιος και αν την πήρε γι' αυτόν είναι άχρηστη, μιας και είναι βενζινοκίνητη και βενζίνα δεν υπάρχει στην Ιερισσό». Κανείς δεν παρουσιάστηκε! Και έτσι θύμωσαν οι Αγγλοι και δεν θα ξαναρθούν!»

Η ζωή κυλούσε, όπως πάντα οι μεγάλοι με τις δικές τους έννοιες κι εμείς τα παιδιά με τα παιχνίδια μας και τα μπάνια μας και τρέχαμε πίσω από τους γρίπους για κανένα ψαράκι.

Ένα πρωί στα τέλη Αυγούστου είχαμε βγει στον Αροβίγλη να αγναντέψουμε τη θάλασσα. Είδαμε ένα μεγάλο πολεμικό καράβι να είναι φουνταρισμένο ανοιχτά κανά μίλι από την παραλία του χωριού. Τι όμορφο που ήταν, κάτασπρο, με μία μεγάλη εγγλέζικη σημαία να κυματίζει στην πλώρη του! Κάτι μεγάλα κανόνια! Στολισμένο με πολλά εξαρτήματα. Το πλήρωμα ήταν σε κίνηση.

Κατεβήκαμε στην παραλία. Ο ήλιος ανέβηκε ψηλά. Τότε μια βενζινάκατος γεμάτη ναύτες έφυγε από το καράβι κι έβαλε πλώρη για την παραλία. Έτρεχε τόσο πολύ που η θάλασσα άφριζε στην πλώρη της. Σε λίγο άραξε πάνω στην αμμούδα. Κάτι αξιωματικοί και ναύτες βγήκαν έξω και ζήτησαν, από τον τελώνη και άλλους προύχοντες του χωριού, να δοθεί η άδεια να βγει ο ναύαρχος από το «Βασίλισσα Ελισσάβητ» και να επισκεφθεί το χωριό. Δεν ξέρω τι άλλο είπαν και οι Εγγλέζοι έφυγαν για το καράβι.

Ο πρόεδρος και όλες οι αρχές άρχισαν τις ετοιμασίες στην πλατεία του σχολείου. Τραπέζια, καθίσματα και ότι άλλο χρειαζόνταν για να υποδεχτούν τον ναύαρχο με τους αξιωματικούς του. Ο δάσκαλος Νικόλαος Πέτρου θα ήταν αυτός που θα υποδέχονταν τους καλεσμένους, ήταν ο πιο θαρραλέος και δεν τα έχανε μπροστά σε τέτοιες προσωπικότητες.

Δε θυμάμαι την ώρα που βγήκε ο ναύαρχος νομίζω ήταν μετά το μεσημέρι. Πολύς κόσμος μαζεύτηκε στην παραλία, αστυνομικοί και προύχοντες ήταν εκεί μπροστά όταν άραξε η βενζινάκατος. Βγήκαν αξιωματικοί και ναύτες και κάμαν χώρο. Μετά βγήκε ο ναύαρχος. Ένας άνθρωπος αψηλός ντυμένος με άσπρη στολή και χρυσά γαλόνια, με μια κορόνα στο καπέλο και χρυσή κλάρα στο γείσο του. Ένας ωραίος άνδρας με χαμόγελο. Όλοι η ναύτες στάθηκαν προσοχή. Ο δάσκαλος του έδωσε το χέρι, κάτι του είπε και προχώρησαν όλοι μαζί για την πλατεία του σχολείου. Όλοι οι άλλοι πήγαιναν από πίσω. Όταν φτάσαν εκεί που είχαν τις ετοιμασίες, μια δασκάλα, η Άρτεμη Αβραμίδου, του πρόσφερε μία ανθοδέσμη. Ο ναύαρχος την ευχαρίστησε μ' ένα χαμόγελο. Μετά άρχισε να περιστρέφει το βλέμμα του κοιτώντας το χωριό. Ύστερα από όλα αυτά κάθισε στο τραπέζι με όλους τους άλλους. Ο δάσκαλος άρχισε να μιλά και ένας διερμηνέας του εξηγούσε. Εκεί μείναν πολλές ώρες.

Ένας αξιωματικός είδε τις εστίες που παίζαν τα παιδιά μπάλα και ζήτησε, εάν έχουμε ομάδα ποδοσφαίρου, να βγούνε ναύτες να παίξουν ποδόσφαιρο. Κάτι νέοι του χωριού είχαν μια ομάδα και δέχτηκαν. Δε θυμάμαι εάν παίζαν εκείνη την βραδιά η την άλλη. Πάντως νίκησαν η ναύτες.

Το καράβι έμεινε μία βδομάδα. Κάθε μέρα βγέναν αξιωματικοί στο χωριό. Ο ναύαρχος έμεινε πολύ ευχαριστημένος από την φιλοξενία. Οι αρχές του χωριού του δώσανε μια καμπάνα δώρο για ενθύμιο.

Ένα πρωί σηκώθηκα, έφαγα λίγο και πήρα το δρόμο να πάω στον Αροβίγλη, να δω από εκεί ψηλά το καράβι. Όταν έφτασα εκεί απογοητευτικά το καράβι δεν ήταν εκεί έφυγε την νύχτα. Τι όμορφο που ήταν την ημέρα, αλλά και τη νύχτα, όταν είχε όλα τα φώτα αναμμένα, έμοιαζε με μία πλωτή πολιτεία. Αυτά όλα μου μείναν ένα ενθύμιο: «Το καράβι και ο ναύαρχος». ■

πάρκο δραστηριοτήτων και αναψυχής
“Το μαγεμένο δάσος”
Ελεύθερη Ιππασία και Τοξοβολία
Νεοχώρι Χαλ/κής Τηλ.: 6947209904

ΓΥΜΝΑΣΤΗΡΙΟ
K
fitness

ΙΕΡΙΣΣΟΣ
τηλ.: 23770 22148

- Pilates
- Aerobic
- Body Shape
- Capoeira
- Ενόργανη

Μαθήματα
Tae-Kwon-Do
Δάσκαλος:
Κεφαλάς Τάσος
(4 Ντάν)

Ταξίδι στη άκρη της νύχτας

Κείμενο : ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΡΙΘΑΡΙΔΗΣ

«Αριστούργημα!»... «Ανοσιούργημα!»... «Μνημειώδες!»... «Ελεεινό!»... «Υψηλό!»... «Χυδαίο!»... «Κωμικό!»... «Τραγικό!»... «Κωμικοτραγικό!»... «Φιλάνθρωπο!»... «Αναρχικό!»... «Εκφυλο!»... «Χειμαρρώδες!»... «Ηρωικό!»...

Μυριάδες λέξεις γράφτηκαν ήδη το 1932, όταν οι εμβρόντητοι αναγνώστες σαλπάρισαν γι αυτό το αναπάντεχο Ταξίδι, που άλλαξε τα τοπία της γλώσσας, της τέχνης, της ζωής! Μυριάδες γράφονται ακόμη, γιατί το ασύγκριτο μυθιστόρημα του Σελίν εξακολουθεί να μας συγκλονίζει, να μας μεταμορφώνει, να μας μετουσιώνει. Κανείς δεν επέστρεψε, κανείς δε θα επιστρέψει αλώβητος από την «**άκρη της νύχτας**».

(Από το οπισθόφυλλο του βιβλίου)

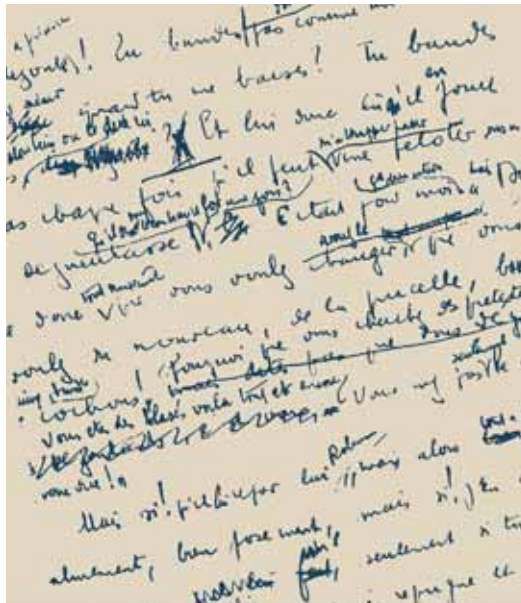
Το μυθιστόρημα του Σελίν ακολουθεί την πορεία του Φερδινάνδου Μπαρνταμού στα χαρακώματα του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, συνεχίζει με τον εγκλεισμό του σε στρατιωτικό άσυλο, το περιπετειώδες ταξίδι και την παραμονή του σε γαλλική αποικία της Αφρικής, τη μετανάστευσή του στην Αμερική, όπου δεν πρόκειται να βρει κανένα Ελντοράδο. Τελειώνει με τη δουλειά του ως γιατρού σε άσυλο ψυχασθενών στα περίχωρα του Παρισιού.

Πώς να γράψεις γι' αυτό το μνημειώδες έργο, που σε στοιχειώνει μετά το τέλος της ανάγνωσής του; Τι να πεις γι' αυτή την κοφτερή σα λεπίδι γλώσσα που μιλάει άμεσα, χωρίς περιττά στολίδια στο ύφος της; Γλώσσα που αποκαλύπτει με ωμότητα την ανυπόφορη αλήθεια των πραγμάτων. Γλώσσα βλάσφημη, καταγιστική, χωρίς όρια.

Ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος αποτέλεσε το μεγαλύτερο σφαγείο στην ιστορία της ανθρωπότητας. Τα πεδία των μαχών ήταν γεμάτα από πτώματα. Ένα σκηνικό απόλυτης φρίκης με τον Σελίν να συμμετέχει ως στρατιώτης του γαλλικού στρατού. Τραυματίζεται, παρασημοφορείται και αποστρατεύεται. Στο μυθιστόρημα περιγράφονται, ανάμεσα σε άλλα, οι κωμικοτραγικές προσπάθειες του ήρωα να πιαστεί αιχμάλωτος για να σωθεί. Έχοντας μια

τέτοια κατακλυσμιαία εμπειρία ο Σελίν αποτυπώνει τις σκέψεις του με τον πιο άμεσο τρόπο:

«**Η μεγάλη ήττα, σ' όλα τα πράγματα, είναι να ξεχνάς προπαντός τι σ' έκανε να ψοφήσεις, και να ψοφήσεις δίχως ποτέ να καταλάβεις πόσο γομάρια είναι οι άνθρωποι. Άμα βρεθούμε στο χείλος της τρύπας, δεν πρέπει ούτε να κάνουμε τους καμπόσους ούτε όμως να ξεχάσουμε, πρέπει να τα διηγηθούμε όλα κατά λέξη, ό,τι πιο φαύλο είδαμε στους ανθρώπους, κι έπειτα να τα τινάζουμε και να χωθούμε μέσα. Είναι αρκετή δουλειά αυτό για μια ζωή ολόκληρη**».

ΣΕΛΙΝ
ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΗΝ ΑΚΡΗ ΤΗΣ ΝΥΧΤΑΣ
ΜΑΡΙΟΣ ΠΑΠΑΝΩΤΑ
Μετάφραση ΣΕΛΙΑ ΙΤΣΑΚΗ ΜΑΥΡΑΚΗ
Εκδόσεις του ΕΣΤΙΑΣ

Στο αριστούργημα του Σελίν, ο άνθρωπος βλέπει το αντεστραμμένο, το σκοτεινό του είδωλο. Εκεί που ο άνθρωπος γίνεται παρίας. Η άκρη της νύχτας είναι το απώτατο όριο. Εκεί φωλιάζουν οι παράλογες επιθυμίες, η μέγιστη υποκρισία, ο τραυματισμένος ψυχισμός ανήμπορων προσώπων. Ο φθόνος, το μίσος σε ανυπολόγιστες ποσότητες. Το βιβλίο του Σελίν είναι η μάταιη προσπάθεια της

ανθρώπινης ψυχής να βρει απελπισμένα λιμάνια για να σωθεί. Τσακισμένες ψυχές, εκπεσόντες άγγελοι, όλοι έχουν θέση εδώ. Μελαγχολικές φιγούρες στο θέατρο σκιών που τους υποχρέωσαν να παίξουν. Είτε ως τραγικά πρόσωπα στο ανελέητο σφαγείο του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όπου η λιποταξία αποτελεί μια κάποια λύση, είτε ως υπάλληλοι της αποικιοκρατίας ζώντας σε άθλιες συνθήκες στην Αφρική, οι λέξεις του Σελίν ρίχνουν βαριά τη σκιά τους στα πρόσωπα και δίνουν τέλος στα όποια σχέδιά τους για μια στοιχειωδώς αξιοπρεπή ζωή.

Ο έρωτας μέσα σ' αυτήν την κόλαση του Δάντη είναι λαβωμένος με ψεύτικες υποσχέσεις αιώνιας αγάπης. Τα πρόσωπα σέρνονται στη δίνη των καιρών, παρασέρνονται από την πιο ποταπή επιθυμία, καταλήγουν στο τέλος αστερόσκονη του γαλαξία.

«**Η αλήθεια τούτου του κόσμου είναι ο θάνατος. Πρέπει να διαλέξεις ή το τέρμα ή το ψέμα. Εγώ δεν μπόρεσα ποτέ να σκοτωθώ**», γράφει και αυτή η περίφημη φράση του έμεινε στην ιστορία. «**Τέρμα το μυστήριο, τέρμα η αφέλεια, τη φάγαμε όλη την ποίησή μας, μιας και ζήσαμε ως εδώ. Είναι κολοκύθια η ζωή**», εξομολογείται de profundis ο ήρωας του «**Ταξιδιού στην άκρη της νύχτας**».

Ο αναγνώστης μπαίνει σ' αυτόν το λαβύρινθο μη γνωρίζοντας ποια γεγονότα είναι στοιχεία αυτοβιογραφίας και ποια μυθιστορηματικότητα. Είναι οι λέξεις και οι φράσεις που κάποτε βρέθηκαν στην άκρη της γλώσσας μας, αλλά ποτέ δεν ψελλίσαμε.

Ο σπαρακτικός και ακραίος λόγος του Σελίν μπαίνει σαν τρυπάνι στο μεδούλι της ύπαρξής μας. Είναι καταγγελτικός λόγος απέναντι στον πόλεμο, στην αποικιοκρατική εξουσία, στη μηχανιστική αντίληψη της ζωής. Ένα απίστευτο κατηγορώ εναντίον της μικροψυχίας, της φαυλότητας και όλων των άλλων δεινών που κατακλύζουν την ανθρώπινη ύπαρξη. Δε διστάζει να υποδείξει τους υπεύθυνους για τα χάλια του πολιτισμού μας. Ναι, είναι ο ίδιος ο άνθρωπος, καμία αντίρρηση γι' αυτό. Δεν εξαιρεί τον εαυτό του αλλά τον χτυπάει αλύπητα στον παραμορφωτικό καθρέφτη. Πόσα, άραγε, είναι τα προσώπια που πρέπει να φορέσουμε μέχρι το τέλος της ζωής; Όσπου να φτάσουμε στην άκρη της νύχτας; ■

παχυσαρκία | λιποσαρκία | διαβήτη | υπερλιπιδαιμίες | εγκυμοσύνη | αθλητές

ΠΡΟΤΥΠΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ - ΔΙΑΙΤΟΛΟΓΙΑΣ

Πηγή Σγουρογιάννη-Πασχάλη
Διατροφολόγος - Διαιτολόγος

Μεγ. Παναγία, 630 76 Χαϊκιδική
Τ. 23720 31.460
Κ. 6947 834635
E: piyisgourogianni@yahoo.gr

Mare
Art

Κατασκευή-Σχεδιασμός
Ιστοσελίδων
Συμβουλευτική Ίντερνετ
Διαχείριση Ηλεκτρονικής
Πρώθισης-Προβολής

Σιδερίδη Μάρα
Τηλ: 6976555354

www.mare-art.com • info@mare-art.com

Ο (ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ) ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΟΥ ΑΛΗΘΙΝΟΥ

Κείμενο : ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΑΤΖΩΝΑΣ

Από την περσινή χρονιά έχουμε μια σημαντική παραγωγή βραβευμένων ελληνικών ταινιών, διαφορετικού επιπέδου και νοηματικής από αυτά που μας συνήθιζε η εγχώρια κινηματογραφία.

Ο «Κυνόδοντας» του Λάνθιμου, η «Ακαδημία Πλάτωνος» του Φ. Τσίτου, η «Στρέλλα» του Π. Κούτρα, το «Athenberg» της Αθηνάς Τσάγγαρη Ραχήλ και η πιο πρόσφατη «Μέσα στο δάσος» του Α. Φρατζή στο φεστιβάλ του Μονάχου είναι «επιτέλους» ταινίες που γίνονται αποδεκτές από τα αλλοδαπά φεστιβάλ και από το ελληνικό κοινό.

Αυτό που στην πραγματικότητα συμβαίνει δεν είναι άλλο από το ότι επιτέλους η τεχνολογία έκανε κάτι πολύ επαναστατικό. Απελευθέρωσε την τεχνική και τα εκφραστικά μέσα του σινεμά, κάτι που παλιότερα φάνταζε απίθανο κι εξωπραγματικό για τους νέους κινηματογραφιστές.

Αυτό όμως δεν είναι κάτι που απλά συνέβη.

Μια κάμερα και ένας υπολογιστής αρκούν για έναν νέο κινηματογραφιστή, και με το παραπάνω, για να εκφράσει αυτό που κάποτε ήταν άφραστο και οικονομικά δυσπρόσιτο.

Οι νέοι παραγωγοί της ελληνικής κινηματογραφίας φαίνεται πως βλέπουν με διαφορετικό μάτι το νόημα έναντι της ύλης.

Είναι διακριτή η εμπιστοσύνη που δείχνουν οι νέοι κινηματογραφιστές στην ανεξάρτητη κινηματογραφία.

«Να κάνουμε ταινίες με κάθε δυνατό μέσο και να μην περιμένουμε χρηματοδότηση, αυτό μας δίνει ελευθερία!»

Με πολύ θετική αντιμετώπιση τα ξένα κινηματογραφικά περιοδικά δίνουν με τη σειρά τους μια επιπλέον ώθηση στην «ανθούσα», καθώς φαίνεται, ελληνική ταινία.

Διθυραμβικά σχόλια και μια τάση αποθεραπείας από τη δυσκολία ένταξης στην πραγματικότητα, ειδικά όσον αφορά το σενάριο των ελληνικών κινηματογραφιστών φαίνεται να βρίσκει κατανόηση και στοργή τώρα πια από τα ευρωπαϊκά έντυπα, σημαντικός παράγοντας για την προώθηση και επικοινωνία των ελληνικών έργων στο παγκόσμιο κοινό.

Με εξαιρετική ποικιλία στη θεματολογία, κι εφόδιο το «βαρύ» ελληνικό κινηματογραφικό παρελθόν, οι νέοι σκηνοθέτες φαίνεται να «εγειρονται»

από μια μακροχρόνια κατάσταση απραξίας, όσο αυτό αφορά την παραγωγή. Φρέσκο βλέμμα, ανανεωμένο χιούμορ και ισορροπία στην επιλογή της αισθητικής, το γενικό κλίμα δείχνει μια υγιή εσωστρέφεια που επικοινωνεί πολύ καλά με το ευρωπαϊκό κλίμα των φεστιβάλ, αλλά αυτό είναι το φερέλπιδο και μ' εμάς το κοινό!

Σίγουρα οι εποχές ύφεσης δρουν πάντα δημιουργικά απέναντι στο καλλιτεχνικό προϊόν, βοηθούν τους καλλιτέχνες να πλησιάζουν το ανθρώπινο δράμα και να εκφράζουν το συναίσθημα που δεν είναι εύκολο να εκφράσουμε κάτω από το βάρος των καθημερινών προβλημάτων.

Οι βραβευθέντες σκηνοθέτες δείχνουν μια ιδιαίτερη ευαισθησία στον ανθρώπινο παράγοντα και στην ανάλυση των χαρακτήρων, τομέα που τα πήγαν εξαιρετικά καλά.

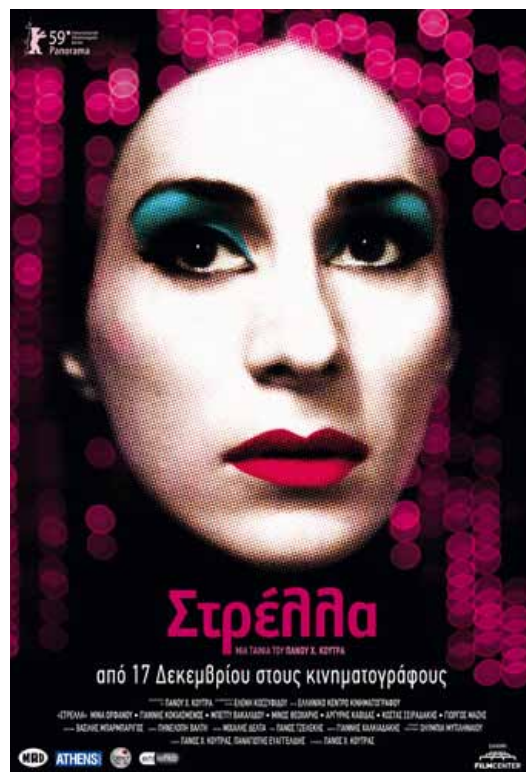
Πρέπει να θυμίσουμε εδώ ότι τα τελευταία χρόνια μαίνεται ένας πόλεμος μεταξύ των κινηματογραφικών παραγωγικών δυνάμεων της χώρας οδηγώντας στις απαραίτητες εκείνες ζυμώσεις που τελικά οδήγησαν σ' αυτά τα αποτελέσματα.

Η σύσταση της Ακαδημίας Κινηματογράφου προφανώς ήταν μια αναγκαιότητα και αυτό δεν αφορά περισσότερο το πρακτικό όσο το «ψυχολογικό» κομμάτι του κινηματογραφικού χάρτη στην Ελλάδα του 2010.

Έτσι στις 3 Μαΐου στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών η νεοσύστατη Ακαδημία Κινηματογράφου διεξήγαγε την πρώτη, σεμνή τελετή απονομής των βραβείων της.

Απουσίας της συνήθους «γκλαμουριάς» και των πολιτικών προσωπικοτήτων η Ακαδημία έδωσε τα εξής βραβεία:

- ❖ Βραβείο Μεγάλου Μήκους Ταινίας Μυθοπλασίας
«Κυνόδοντας» – Γιώργος Λάνθιμος, Γιώργος Τσούργιαννης και Ηρακλής Μαυροειδής.
- ❖ Βραβείο Μεγάλου Μήκους Ταινίας Τεκμηρίωσης (Ντοκιμαντέρ)
«Άλλος δρόμος δεν υπήρχε» – Σταύρος Ψυλλάκης
- ❖ Βραβείο Σκηνοθεσίας
«Κυνόδοντας» – Γιώργος Λάνθιμος
- ❖ Βραβείο Σεναρίου
«Κυνόδοντας» – Γιώργος Λάνθιμος και Ευθύμης Φιλίππου
- ❖ Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Σκηνοθέτη
«Bang Bang» – Αργύρης Παπαδημητρόπουλος

- ❖ Βραβείο Α' Ανδρικού Ρόλου
«Ακαδημία Πλάτωνος» – Αντώνης Καφετζόπουλος
- ❖ Βραβείο Β' Ανδρικού Ρόλου
«Κυνόδοντας» – Χρήστος Πασσαλής
- ❖ Βραβείο Α' Γυναικειού Ρόλου
«Στρέλλα» – Μίνα Ορφανού
- ❖ Βραβείο Β' Γυναικειού Ρόλου
«Χρυσόσκονη» – Άννα Μάσχα
- ❖ Βραβείο Φωτογραφίας
«Μαύρο Λιβάδι» – Marcus Waterloo
- ❖ Βραβείο Μοντάζ
«Κυνόδοντας» – Γιώργος Μαυροψαρίδης
- ❖ Βραβείο Πρωτότυπης Μουσικής
«Ψυχή Βαθιά» – Γιάννης Αγγελάκας
- ❖ Βραβείο Σκηνογραφίας
«Στρέλλα» – Πηνελόπη Βαλτή
- ❖ Βραβείο Ήχου
«Ψυχή Βαθιά» – Στέφανος Ευθυμίου, Δημήτρης Βουτσάς, Πάνος Βουτσαράς και Κώστας Βαρυμποπιώτης
- ❖ Βραβείο Ενδυματολογίας
«Στρέλλα» – Βασίλης Μπαρμπαρίγος
- ❖ Βραβείο Μακιγιάζ
«Στρέλλα» – Apollonia B. και Μαίρη Σταυρακάκη
- ❖ Βραβείο Ειδικών Εφέ και Κινηματογραφικής Καινοτομίας
«Το Κακό στην Εποχή των Ηρώων» – Πέτρος Νούσιας
- ❖ Βραβείο Ταινίας Μικρού Μήκους
«Κι εγώ για μένα» – Τζώρτζης Γρηγοράκης

Πέρα από κάθε μικροπολιτική αυτό που έχει ανάγκη κάθε εθνική κινηματογραφία για να υπάρξει δεν είναι η οικονομική στήριξη περισσότερο από την αποδοχή από το κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Τα τελευταία δυο χρόνια η Ελλάδα αποτίναξε την ρετσίνα του απλησίαστου, ακραιφνώς εσωστρεφούς, χωρίς σενάριο και αληθινή βάση κινηματογράφου της.

Απλά δείτε τις ταινίες και θα καταλάβετε! ■

ΚΕΦΤΕΔΕΣ ΜΕ ΖΜΙ

(ΟΙ ΚΕΦΤΕΔΕΣ ΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΑΣ ΤΟΥ ΣΤΑΘΑΚΟΥ)

Κείμενο : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΧΡΥΣΟΥΛΗΣ

Υλικά

ΚΕΦΤΕΔΕΣ

1 κιλό κυμάς (μοσχαρίσιος ή χοιρινός)

2 αυγά

3 κουταλιές της σούπας ξύδι

3 κουταλιές της σούπας λάδι

2 φέτες ψωμί μουλιασμένες (μόνο την ψίχα)

3 μεγάλα κρεμμύδια (περασμένα από χοντρό τρίφτη)

Δυόσμος ψιλοκομμένος

Πιπέρι

Αλάτι

Αλεύρι και λάδι για το τηγάνισμα

ΣΑΛΤΣΑ

2 σκελίδες σκόρδο ψιλοκομμένο

4 ώριμες ψιλοκομμένες ντομάτες

1 κουταλιά της σούπας πελτές ντομάτας

αραιωμένος σ' ένα ποτήρι νερό (ή χυμό ντομάτας)

½ κουταλάκι του γλυκού ζάχαρη

Λίγο ξύδι

Αλάτι

Πιπέρι

Εκτέλεση

Ζυμώνουμε καλά όλα τα υλικά μαζί και τα βάζουμε στο ψυγείο να σταθούν για δύο ώρες. Πλάθουμε μεγάλους κεφτέδες. Τους αλευρώνουμε και τους τηγανίζουμε σε καυτό λάδι.

Στο λάδι που τηγανίσαμε τους κεφτέδες, σοτάρουμε το σκόρδο και προσθέτουμε τις ψιλοκομμένες ντομάτες, τον αραιωμένο πελτέ,

την ζάχαρη, το ξύδι και το αλατοπίπερο. Όταν αρχίσει να χυλώνει προσθέτουμε τους κεφτέδες να πάρουν μερικές βράσεις με την σάλτσα.

Τρώγονται ζεστοί με τη συνοδεία ρυζιού ή με πατάτες τηγανιτές. Ενώ κρύοι είναι τέλειος κρασομεζές.

Καλή επιτυχία!

Σημείωση

Για τους νεότερους (μιας και στους μεγαλύτερους είναι πασίγνωστο) η συγχωρεμένη κυρά Κωνσταντινιά ήταν σύζυγος του Βασιλή Σταθάκου και είχε δύο παιδιά, τον Αρίστο και τον Στέλιο. Διατηρούσαν μαζί με τον κ. Βασιλή "μαγειρείο" μέσα στη δημοτική αγορά, εκεί που βρίσκεται σήμερα το Κ.Ε.Π. και το φαρμακείο της Τούλας Λαγόντζου. Οι κεφτέδες Σταθάκου με ζμι ή σκέτοι τηγανιτοί, ήταν η σπεσιαλιτέ του μαγαζιού. Λένε πως η φήμη τους είχε φτάσει ως τη Θεσσαλονίκη.

Ευχαριστώ πολύ την Γώγα Μαρίνου και τον Στέλιο Σταθάκο (γιο της Κωνσταντινιάς) που μου εμπιστεύτηκαν τη συνταγή. ■

1960, στην ταβέρνα του «Μούτη»

Μια όμορφη παρέα διασκεδάζαμε σε μια φτωχική ταβέρνα στην παραλία της Ιερισσού που λεγόταν «του Γιώργου του Μούτη» και βρισκόταν στη θέση που βρίσκεται σήμερα η καφετέρια «Το Πέτρινο». Φτωχική η ταβέρνα όσο και τα εδέσματά της, όμως εμάς δεν μας ενδιέφερε καθόλου γιατί μας έφτανε η χαρά της παρέας.

Πρώτη στη σειρά Βεργίνα Συκιάτη, Μαίρη Σουλτάνη, Άγγελος Σουλτάνης, Άγγελος Μπαρμπούνης, Τάκης Πάνος, Γάκης Χασάπης, Μαραγκός Δημήτρης, Νίκος Αϊβαζίδης, Γιώργος Μπίκας, Γιάννης Ζέκιος, Στέλιος Λαγόντζος, Μηλίτσα Καραγιώργη, Φρόσω Μαραγκού, Άννα Πάνου, Βασιλική Βόντινου και Θεοδούλα Αϊβαζίδου, η οποία έχει γυρισμένη την πλάτη. Ο κύριος στην πρώτη σειρά είναι ο Σωκράτης Νανουδάκης, οι πιο παλιοί ίσως να τον θυμούνται, ήταν ο γραμματέας της κοινότητας.

[Κείμενο και φωτογραφία της Β. Μαραγκού]

Μουράγιο Εστιατόριο

Μουράγιο

Ιερισσός Χαλκιδικής

ΤΗΛ.: 6973 650178
6972 264630
ΤΗΛ.: 23770 22660

ΚΕΝΤΡΟ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΔΗΜΟΥ
ΣΤΑΓΕΙΡΩΝ
ΑΚΑΝΘΟΥ

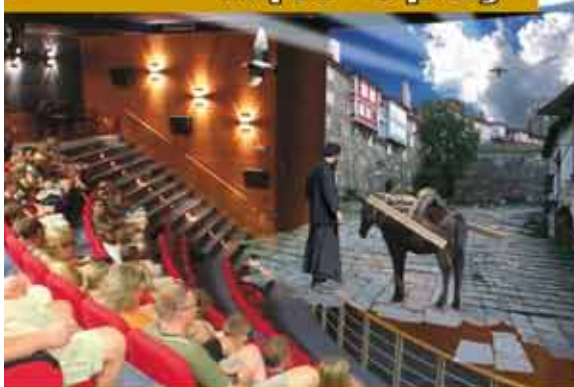
Χειμερινές 3D Προβολές

"Θαλασσόκοσμος"

"Μύθοι Αισώπου"

"Άγιο Όρος"

Τρίτη, Τετάρτη, Παρασκευή 11:00
Τετάρτη & Σάββατο 19:05

Δευτέρα, Πέμπτη 11:00
Τετάρτη & Σάββατο 18:30

Δευτέρα - Παρασκευή 12:30
Τετάρτη & Σάββατο 19:30

Άλσος Αριστοτέλη
Στάγαιρα Χαλκιδικής
Επισκέψιμο όλο το χρόνο

Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση Σταγείρων - Ακάνθου
Τηλ: 23770 21130 www.ierissos.gr - info@ierissos.gr